

VERSLAG

OVER HET

BESTUUR en den TOESTAND

DER ZAKEN

VAN DE

STAD TURNHOUT

door het Collegie van Burgemeester en Schepenen

aan den Gemeente-Raad

in zijne zitting van 3 October 1892 voorgedragen.

TURNHOUT

BOEK- EN STEENDRUKKERIJ JOSEPH SPLICHAL

1892

Mijne Heeren,

Het artikel 70 der gemeentewet nakomende, leggen wij UEd. het volgend verslag voor over het bestuur en den toestand onzer Stadszaken, tijdens het dienstjaar 1891-1892.

TITEL I.

Staat der Bevolking.

In 1891 is onze bevolking nog een weinig aangegroeid.

Immers van 18747 inwoners, die de stad telde op het tijdstip der algemeene volkstelling, klom dit getal op 31 December 1891 tot 18887, verdeeld in 9143 mannen en 9744 vrouwen.

Burgerlijke Stand.

GEBOORTEN, STERFGEVALLEN, HUWELIJKEN, ECHTSCHIEDINGEN, ERKENNING EN WETTIGING VAN KINDEREN.

Eenige opgaven, geput uit de jaarlijksche Statistiek over de beweging der bevolking en van den burgerlijken stand, zullen UEd. deswegens verder inlichten.

Van de sterfgevallen in 1891 telt men er :

	MANNEL.	VROUWEL.
Onder 1 jaar	46	47
Van 1 tot 7 jaren	67	53
Van 7 tot 15 »	2	0
Van 15 tot 21 »	4	8
Van 21 tot 50 »	31	18
Boven de 50 »	73	74
	<u>223</u>	<u>200</u>

Totaal 423

Overleden in Januari	37
» » Februari	34
» » Maart	20
» » April	34
» » Mei	59
» » Juni	59
» » Juli	20
» » Augustus	18
» » September	21
» » October	26
» » November	29
» » December	66

Totaal 423

JAREN		GETAL	
1890	1891	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
332	327	333	330
TOTAAL		685	657
VERSCHIL		00	00
in meer		00	93
in min		5	98
JAREN		GETAL	
1890	1891	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
169	223	177	200
TOTAAL		346	423
VERSCHIL		54	93
in meer		00	77
in min		00	00
Meerder gestorven dan geboren		00	00
Meerder geboren dan gestorven		336	234
GETAL DOOD GEHOREN in de gebuorten en sterfgevallen niet begrepen		MANNELIJKE	VROUWELIJKE
17	16	6	9
TOTAAL		23	25
VERSCHIL		00	3
in meer		00	2
in min		00	00
AANMERKINGEN			
In 1891 zijn hier ter stede 9 personen overleden die geen deel van de bevolking maakten, terwijl er 7 die hier woonachtig waren, elders overleden zijn. Tusschen de 657 geboorten zijn er 32 onwetige kinderen, waarvan 14 mannelijke en 18 vrouwelijke.			

Volgens opgaaf zijn er gestorven in 1891 tengevolge

van :

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Aangeboren krachteloosheid.	4	3
Pokken	2	0
Mazelen	35	26
Kroep	2	2
Typhuskoorts.	3	3
Kinkhoest.	3	2
Kinderbedzichte		2
Longtering	19	18
Luchtpijnsteking, longontsteking, fleu- ris en acute ziekte der ademhalings- werktuigen.	54	42
Hartziekten	23	20
Darmonsteking, buikloop	16	18
Ongevallen	3	5
Zelfmoord	0	1
Onbekend	0	1
Andere ziekten	59	57
	<u>223</u>	<u>200</u>

Overeenkomend getal 423.

HUWELIJKEN.

Ouderdom der gehuwden.

Het getal huwelijken was 105.

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Beneden de 18 jaren	0	2
Van 18 tot beneden 21 jaren.	9	16
» 21 » » 25 »	40	42
» 25 » » 30 »	27	20
Van 30 tot beneden 35 jaren	16	11
» 35 » » 50 »	11	13
» 50 ten minste.	2	1
	<u>105</u>	<u>105</u>
Totaal	210	

ERKENDE EN GEWETTIGDE KINDEREN.

	MANNELIJK	VROUWELIJK
Erkend in de huwelijksakte.	4	8
	<u>4</u>	<u>8</u>
Totaal	12.	

VERANDERING VAN WONING.

De personen die van 1 januari tot en met 31 decem-
ber 1891 onze stad of haren buitenkring kwamen be-
wonen, worden onderverdeeld als volgt :

Van andere gemeenten van het rijk : 247 mannen, 236 vrouwen.

Van buiten 's lands :

Uit Holland	14	17
Duitschland	2	0
	<u>263</u>	<u>253</u>
	516	

Zijn van hier vertrokken :

Naar andere gemeenten van het rijk : 267 mannen, 278 vrouwen.

» » koninkrijken en landen :

» Holland	28	»	27	»
» Frankrijk	3	»	2	»
» Groot-Brittanje en Ierland	4	»	0	»
» Duitschland	2	»	0	»
» Noord-Amerika	4	»	0	»
	<hr/>		<hr/>	
	305		307	

612

Zoodat er 42 mannen en 54 vrouwen meerder zijn vertrokken dan komen wonen.

REGISTERS DER BEVOLKING.

Deze zijn ter gansche voldoening der hoogere Overheid en van ons Bestuur zeer zorgvuldig en nauwkeurig afgewerkt.

Ter loops zullen wij aanstippen dat sommigen verwaarloozen de vereischte verklaringen van verandering binnen den wettelijken tijd te doen, terwijl anderen te kort blijven aan de verplichting de nummers op hunne huizen te behouden.

Wij hebben op beide punten eene voortdurende en gestrengte waakzaamheid bevolen.

INBURGERING.

Wij ontvingen geene enkele verklaring van inburgering.

REGISTERS VAN DEN BURGERSSTAND.

Zij worden met de meeste zorg en orde gehouden.

De societeit S. Jan Francis Regis, die zich beievert tot het wettigen van onechte verbintenissen, bekwam dit jaar 57 uittreksels uit de akten van den Burgerlijken Stand.

TITEL II.

GEMEENTE-BESTUUR

Gemeente-Raad.

In de samenstelling van den Gemeente-Raad is sedert ons laatste verslag geene verandering gekomen.

De Raad vergaderde in 1891 twee en twintig malen.

College van Burgemeester en Schepenen.

Zonder verandering.

Personeel en inrichting der bureelen.

Dit is hetzelfde gebleven.

Gemeente ontvangst.

Het bureel van den heer Gemeente-ontvanger is thans gevestigd in de Paterstraat, N° 62.

Kiesexamen.

Voor de kiesexamen tijdens de maand Maart hebben er zich slechts 3 kandidaten aangeboden.

Zij ondergingen het examen in de vlaamsche taal en verkregen allen het diploma.

Kiezerslijsten.

De volgende tabel bevat den kortbondigen uitslag van de omgewerkte kiezerslijst in 1892, door ons op 3 September jongstleden bepaald gesloten :

JAREN	Algemeene Kiezers	Provinciale Kiezers	Gemeente Kiezers
1891	329	929	1132
1892	333	923	1121
Verskil (in meer in min)	4 0	0 6	00 11

Op den lijst van 1891 zijn bepaald doorgeschrabt : 16 algemeene kiezers, waarvan 4 vertrokken en 12 overleden; 42 provinciale, waaronder 12 overleden, 20 vertrokken, 9 die den cijns niet meer betalen, en 1 alhier niet gehuisvest geweest; 21 gemeentekiezers, onderverdeeld in 8 overleden, 1 vertrokken, en 12 die den cijns niet meer bezitten.

Bovendien vervallen 4 algemeene kiezers tot den rang van provinciale, en 4 provinciale tot dien van gemeentelijke.

De nieuwe kiezers zijn ten getalle van 4 algemeene, 40 provinciale en 24 gemeentelijke.

Ook klimmen nog 19 provinciale tot algemeene kiezers; 1 van gemeentelijke tot algemeene en 11 van gemeentelijke tot provinciale.

Wetgevende Kamers.

De algemeene kiezers op de herziene lijst van 1892 gebracht, worden naar hunne beroepen onderverdeeld als volgt :

Kunstschilders, beeldhouwers, bouwkundigen	5
Logement-, hotelhouders en restaurateurs	3
Advokaten en pleitbezorgers	4
Bankiers, wisselaren en wisselagenten	3
Beenhouders	6
Mede te dragen	21

	Medege dragen	21
Bakkers en bankelbakkers		16
Winkeliers (kleinhandelaren)		18
Brouwers		6
Herbergiers en slijters in dranken		28
Landbouwers en pachters		30
Stokers		3
Aannemers van gebouwen		5
Fabrikanten en suikerraffinceders		22
Staatsambtenaren en bedienden		10
Provinciale en gemeentambtenaren en bedienden		6
Letterkundigen en dagbladschrijvers		0
Drukkers en boekhandelaars		5
Nijveraars (meesters van fabrieken of groote werkplaatsen)		4
Nijveraars niet bijzonder aangeduid		4
Rechters en Raadsleden		9
Metsers		2
Genes- en heelmeesters		4
Schrijnwerkers		6
Molenaars		1
Ministers van eerediensten		13
Kooplieden, reeders, commissionarissen en makelaars		46
Notarissen		4
Officieren van het leger		0
Goud- en zilversmeden, juwelieren en horlogiemakers		0
Decoratie- en gebouwschilders		0
Apothekers en drogisten		5
Leeraren en onderwijzers		4
Eigenaars, renteniers, burgerlijke en militaire gepensionneerden		23
Bedrijven niet aangeduid		39

—
Samen 333

Gezwoornen.

Wij hebben in den loop der maand Augustus den lijst herzien der personen in onze stad woonachtig, en bevoegd om in 1893 deel te maken der Gezwoornen.

Zij telt 58 inschrijvingen.

Kiezingen.

Bij de Wetgevende Kiezing, die den 14 Juni dezes jaars plaats had, bekwamen de heeren baron de Gruben 960, en de heer Graaf Van de Werve 968 stemmen voor het Senaat; de heeren Coomans, baron de Brocqueville en Dierckx werden tot volksvertegenwoordigers gekozen met 953, 952 en 946 stemmen.

Bestuürzaken, Stadsschriften, Archieven.

Zonder verandering.

Gemeentegoederen.

ROERENDE EN ONROERENDE

Tusschen de eigendommen der Stad, gebruikt voor Staatsmiddelbare jongensschool, en van den heer Jos. Ceulemans, notaris, hebben wij eenen gemeenen scheidsmuur opgericht.

Aankoopingen, verkooping, mangelingen.

Geene.

Betwistbare zaken.

Geene.

Gemeente-reglementen.

Bij koninklijk besluit van 24 november 1891 is tot 31 december 1895 het tarief-reglement op den vleeschhandel in onze stad goedgekeurd.

Het ontwerp van reglement op den keurdienst van den vischhandel is op 22 februari laatst andermaal voor den Raad gebracht, en tot een nader onderzoek naar eene bijzondere Commissie verzonden.

Bij het bespreken der begrooting voor 1892, is er in principie aangenomen eene belasting te stellen op de openbare dansvergaderingen. In zitting van 21 maart 1892 is deswegens eene bijzondere Commissie tot onderzoek aangesteld, om een volledig ontwerp voor te dragen.

TITEL III.

GEMEENTE INKOMSTEN.

Ontleding der gemeente-rekening van 1891 en waardeering der begrooting van 1893.

GEWONE EN BUITENGEWONE
ONTVANGSTEN.

a. GEWONE.

Erfelijke inkomsten.

	Rekening.	Begrooting.
Huurprijzen van stadseigendommen	6530.—	6530.—
Grasverpachting op het gemeente-kerkhof	50.—	30.—
Verkoop van hout, strooisel en schadden	—.—	75.—

*Gemachtigde heffingen, schattingen
en belastingen.*

7 bijvoegelijke centiemmen op de belastingen.	5058.93	5050.—
7 opcentiemmen voor 15 jaren	6058.08	6050.—
4 opcentiemmen voor 10 jaren	3461.76	3450.—
5 opcentiemmen voor 10 jaren	4327.20	4300.—
6 opcentiemmen voor 52 jaren	4336.22	4300.—
45 opcentiemmen voor 10 jaren	12981.62	12950.—

3 opcentiemen voor den dienst der wegenis . . .	2596.33	2550.—
Schoolgelden in de lagere en aangenomene scholen . . .	1977.75	2000.—
Schoolgelden in de gemeente-bewaarschool . . .	106.50	150.—
1/4 aandeel der belasting op de honden . . .	566.12	—
Opbrengst der plaatsen in de vleeschhal . . .	371.—	400.—
Belasting op paarden en ossen . . .	4269.60	4250.—
Id. op rijtuigen op veeren of riemen . . .	3210.—	3250.—
Kohier van prestatien tot onderhoud der buurtwe- genis . . .	3269.36	3200.—
Belasting op het bebouwd kadastraal inkomen, lusthuizen en nijverheids-gebouwen, 10 % . . .	28221.60	28225.—
Bijkomende belasting id. id., 5 % . . .	14110.80	14112.50
Belasting op draaiorgels, tenten, danszalen, enz. . .	2458.35	2500.—
Id. op de openbare bals . . .	—	1000.—
Keurrechten op het slachtvleesch en den visch- handel . . .	—	2500.—

Andere gewone ontvangsten.

Aandeel in het gemeentefonds (wet 18 juli 1860) . . .	81628.87	71225.40
Id. id. id. (wet van 19 augustus 1889) . . .	16670.—	18747.—
Toelaag-Staat voor stads-leekenschool . . .	1000.—	2333.—
Id. Provincie id. . .	1000.—	1000.—
Id. Provincie voor stads-muziekschool . . .	500.—	800.—
Id. Staat voor lager onderwijs . . .	20068.—	18887.—
Id. Provincie id. . .	1800.—	1850.—
Id. Staat voor den dienst der bewaarscholen . . .	1150.—	1550.—
Id. Staat voor de huishoudingsklas bij stads meisjesschool 1/3 . . .	—	300.—
Id. Provincie 1/3 voor id. id. . .	—	300.—

Eerste dividend van den buurtspoorweg. Antwerpen-Hoogstrachten-Turnhout . . .	6370.—	6370.—
Tweede dividend id. id. . .	1052.48	1000.—
Opbrengst der akten van den burgerstand . . .	129.59	150.—
Id. der pacht van het straatmest . . .	—	400.—
Id. der piscijnen en privaten . . .	75.—	75.—
Militaire logementen enz. . .	53.20	1000.—
Wedergaaf door de boordeigenaars voor ambs- halve ruiming der rivieren en waterloopen . . .	93.88	100.—
Verschillende ontvangsten intresten der spaarkas enz. . .	816.97	700.—

b. BUITENGEWONE ONTVANGSTEN.

Goed slot der vorige rekening . . .	44336.23	—
Overschot der vorige dienstjaren op de begrooting . . .	—	55231.28
Vergunningen van grond voor begraafplaatsen op het gemeentekerkhof . . .	—	600.—
3 opcentiemen gedurende 5 jaren tot betaling der intresten van uitgegevene kasbons . . .	2596.32	2550.—
2 opcentiemen voor 3 jaren id. id. . .	—	1700.—
Toelaag Staat voor buurtsteenwegen ter streck Heizijde . . .	—	23915.—
Id. Provincie id. id. . .	—	22280.—
Id. Staat voor inrichting eener huishoudings- klas bij stadsmeisjesschool 1/2 . . .	—	200.—
Id. der Provincie 1/4 voor id. id. . .	—	100.—
Id. der Provincie voor herinrichting der stads-leekenschool, 2 ^e helft . . .	520.—	520.—
Id. Staat buurtsteenweg Thielen . . .	51237.—	—
Id. Provincie id. id. . .	37953.10	—
Uitgift van 36 kasbons à 1000 fr. ieder . . .	36000.—	—

Verkoop van boomen op gemeentewegen	1023.40	—.—
Toelaag Staat voor kasseling der Draaiboomstraat en andere werken	2290.—	—.—
Uitgift van 21 kasbons van 1000 fr. ieder voor de huurtsteenwegen der streek Heizijde	—.—	21000 —

GEWONE EN BUITENGEWONE UITGAVEN.

1. Kapittel. Huishoudelijk plaatselijk bestuur	17850.50	48170.70
2. » Publieke veiligheid en gezondheids- gesteltenis	31445.85	35966.09
3. » Gemeentewerken	41392.34	41970.—
4. » Handel en scheepvaart.	—.—	—.—
5. » Kazerneering, logementen en trans- porten.	53.20	4000.—
6. » Openbare { Godshuizen 24457.09 welda- { Armen 41750.— 77167.89 digheid { Gem. fonds 10960.80		75414.57
7. » Eeredienst	2100.—	2100.—
8. » Openbaar onderwijs	48096.—	53825.36
9. » Schoone kunsten	6981.84	9650.—
10. » Gevestigde schuld	12016.09	15942.09
11. » Regelingen	437.02	500.—
12. » Herhalingen	4134.—	955.48
13. » Buitengewone uitgaven	124050.14	79318.40
14. » Verschillende uitgaven	5292.10	4510.—
15. » Nieuwe werken en bijzondere uit- gaven	7120.—	12050.—
Totaal fr.	344807.05	321372.69

Uitkomst der begrooting van 1893.

Ontvangsten	fr. 361756.18
Uitgaven	» 321372.69
Overschot	» 40383.49

Oude schulden.

Zonder verandering.

Leeningen.

Deze zijn dezelfde gebleven.

Financiële gesteltenis.

Het goed slot der nedergelegde rekening over het dienstjaar 1891, zijnde de algemeenen uitslag van alle de vorige dienstjaren, beloopt fr. 67458.51

Hiervan af te trekken de volgende sommen, er in ver- smolten en reeds verrekend, te weten :

- A.) Het batig slot der begrooting van 1891, verrekend in de begrooting van 1892, fr. 12424,21
- B.) Overgedragen van de rekening van 1890 in kapittel 13 der begrooting van het loopende jaar 3525.96
- C.) Reëlen boni der rekening van 1890 44368.10

’t zij 27318.27

Blijft aldus fr. 40140.24

Deze som van fr. 27318.27 vormt het eerste bedrag, waarmede de optrek der begrooting over 1892 begint.

Er blijft ook op 1893 over te dragen :

Mede te dragen 40140.24

	Medegedragen	10140.24
D.) Voor afwatering der Bentel- en Klinkstraten en andere waterwerken, kunnende worden gebruikt voor de studie der stoepen en riolen, fr.		42030.—
E.) Ingehoudene waarborgen voor den buurtsteenweg op Thielen, fr.		5693.—
Voor herinrichting der teekenschool		403.60
Voor onderhoud kasteelgebouw		118.80
		<u>6217.40</u>
F.) 3 eiken trappen aan het kasteelwater		700.—
	Samen fr.	18967.40

Zoodus blijft den waren boni der rekening van 1891, buiten dien reeds door de begrooting aangewezen, bedragen fr. 21172.84

Deze spruit hoofdzakelijk voort uit de meerdere opbrengst dan in de begrooting werd voorzien op de volgende posten :

	Begrooting.	Rekening.	Verschil.
2. Dividend van den buurtspoorweg			
Antwerpen-Hoogstr.-Turnhout	fr. 500.—	fr. 1032.48	fr. 532.48
Opbrengst van verkochte boomen	» 800.—	» 1023.40	» 223.40
Toelaag Staat voor de Draaiboomstraat en andere werken	» 500.—	» 2290.—	» 1790.—
Opbrengst van het afgeschaff octrooifonds	» 68084.71	» 81628.87	» 13544.13
Toelaag-Staat voor het lager onderwijs	» 18268.—	» 20068.—	» 1800.—
» » voor de bewaarscholen	» 750.—	» 1150.—	» 400.—
Kohier van belasting op het bebouwd kadastraal inkomen, lusthuizen en nijverheidsgebouwen	» 41000.—	» 42332.40	» 1332.40
		<u>Aldus in meer fr.</u>	<u>49642.41</u>

De tweede dividend van den buurtspoorweg Antpen-Hoogstraeten-Turnhout heeft bedragen :

In 1887	fr.	211.87
In 1888	»	236.11
In 1889	»	524.52
In 1890	»	542.96
In 1891	»	1032.48

De opbrengst van ééne procent heeft, vergeleken tegen vorige jaren, eene onbeduidende vermeerdering opgeleverd, verdeeld als volgt op de drij grondslagen :

Grondlasten	fr.	383.33
Personeel	»	339.37
Patent	»	142.74
	Samen fr.	865.44

Comptabiliteit

BEGROOTING VAN 1892.

Deze is door de bestendige Deputatie vastgesteld :

In ontvangsten op	fr.	262030.06
In uitgaven op	»	246939.02
	In overschot op fr.	15091.04

Rekening over 1891.

De rekening van 1891, is door den Gemeenteraad vastgesteld op :

Ontvangsten	fr.	412263.56
Uitgaven	»	344807.03
	Het overschot fr.	67458.51

Pensioenkas der toegevoegden.

Bij de jaarlijksche opneming van het fonds, werd er bevonden dat :

De ontvangsten bedroegen	fr. 2144.66
De uitgaven	» 1429.98
	<hr/>
Het overschot fr.	714.68

Met dit overschot is er eene belgische obligatie 3 o/o N^r 25722, groot 500 fr. à 98.60 o/o aangekocht.

TITEL IV.

LIEFDADIGE GESTICHTEN.

Bureel van Weldadigheid.

Het mandaat van den heer G. Amsens is voor vijf jaren vernieuwd geworden.

Geneeskundige dienst.

Geene enkele verandering is er tusschen het geneeskundig personeel voorgekomen.

Roerende en Onroerende goederen.

Zonder verandering.

Giften en legaten.

Het Bureel ontving in het afgelopen dienstjaar geene bijzondere giften of legaten.

Aankopen, verkooping, mangelingen

Er heeft eene verkooping van mast plaats gehad ter streke Baarleheide en Rooischgoor, welke fr. 11854.50 opbracht na aftrek der onkosten.

Aflegging en aanlegging van Kapitalen.

De volgende titels zijn aangekocht :

- 1e Eene belgische obligatie 3 o/o N^r 23966, kapitaal fr. 1500 à 98.60 o/o.
- 2e Eene dito N^r 24175, kapitaal fr. 1000 à 98.50 o/o.
- 3e Eene dito N^r 25184, kapitaal 700 fr. à 98.55 o/o.

Comptabiliteit.

REKENING 1891.

Zij sluit in :

Ontvangsten op	fr. 78380.12
Uitgaven op	» 76859.09
	<hr/>
Overschot fr.	1521.03

BEGROOTING 1892.

Deze is vastgesteld :

In ontvangsten op	fr. 67981.81
In uitgaven op	» 67910.—
	<hr/>
Overschot fr.	71.81

Overeenkomstig de wet van 27 november 1891, is er voor de drie laatste kwartalen van het loopende dienstjaar, een bijvoeglijk aandeel tot vorming van het gemeenzaam fonds onzer stad aangerekend van fr. 3538.96 c.

De nieuwe wettelijke schikkingen op den openbaren onderstand in het algemeen, zijn van aard om eene gansche omwerking teweeg te brengen in de kredieten voor dezen dienst in de onderscheidene begrotingen der stad te voorzien.

Onderstanden, uitdeelingen.

Wij ontleenen aan de nedergelegde rekening over 1891 eenige cijfers, om te meer de noodwendigheden en de verscheidenheid van dezen dienst te laten uitschijnen.

In geld	fr. 12000.—
In brood, ook aan vreemdelingen	» 16280.97
In kleederen, lijnwaad, beddegoed	» 951.89
In geneesmiddelen	» 2167.71
Jaarwedden der genees-, heel- en vroedmeesters	» 3000.—
Mondkosten enz. der bestedelingen ten huize	» 14016.59
Voor armen ter woonst in vreemde gemeenten geholpen in 1891	» 2214.88
Voor armen ter woonst in vreemde gemeenten geholpen in vroegere jaren.	» 83.13
Voor huishuren	» 3000.—

Aan vreemde behoeftigen, alhier ondersteund (in verschoet) waartusschen het brood voor fr. 1035.36 » 3035.36

De stad verleende :

Buitengewone toelaag	fr. 45100.—
Gewone toelaag	» 23150.—
Voor armen in vreemde gemeenten in 1891 ondersteund	» 3000.—
Voor armen in vreemde gemeenten in vroegere jaren	» 500.—

Wij kunnen ons niet voorbarig uiten over den uitslag, die de nieuwe wet op de onderstandswoonst voor onze stad zal aanbrengen, en vergenoegen ons derhalve met eenige inlichtingen in te lasschen over den onderhoud der behoeftigen van alle rangschikking, zoowel in het Gasthuis als in het Godshuis, waarover wij dan ook onder de volgende rubriek « Godshuizen » meer omstandig handelen.

Betwistbare zaken.

Geene.

Godshuizen.

BESTUUR.

In zitting van 20 October 1891 is het mandaat van den heer Gust. Van Pelt, voorzitter, voor 5 jaren vernieuwd geworden.

In zitting van 2 Augustus is de heer Jan Gils, sekretaris der Godshuizen, benoemd tot schatbewaarder, in vervanging van den heer Alphons Verwaest, ontslaggever.

Roerende en Onroerende goederen.

Zonder verandering.

Giften en legaten.

Geene.

Aankoopingen, verkoopingingen, mangelingen.

Er is namens het Begijnhof verkocht aan de naamlooze maatschappij van den ijzerenweg van Turnhout een gedeelte land van de parcellen S^{tie} O, nrs 430A en 431B, groot I aar 36 centiaren aan fr. 450.

Namens het Gasthuis verkocht aan P. Geentjens van het perceel S^{tie} P, nr 66C, een gedeelte groot I aar 76 cent. aan fr. 120 per aar.

Aflegging en aanlegging van kapitalen.

De stad ontleende eene som van 36000 fr. aan den interest van 4 % 's jaars. Hiervoor heeft het Bestuur der Godshuizen belgische annuïteiten verkocht.

Comptabiliteit.

Voor 1892 zijn de begrootingen vastgesteld als volgt :

	Ontvangsten	Uitgaven	Overschot
Gasthuis	fr. 42745.42	fr. 42675.69	fr. 39.43
Godshuis	» 36947.09	» 36932.56	» 14.53
Begijnhof	» 19750.31	» 19735.62	» 14.69
	<u>fr. 99442.52</u>	<u>fr. 99343.87</u>	<u>fr. 68.65</u>

De nedergelegde rekeningen over 1891 bedragen :

	Ontvangsten	Uitgaven	Overschot
Godshuis	fr. 38545.56	fr. 33775.25	fr. 4740.31
Begijnhof	» 17431.75	» 13840.82	» 3620.93
Gasthuis	» 25057.71	» 22798.93	» 2258.78
	<u>fr. 81005.02</u>	<u>fr. 70385.00</u>	<u>fr. 10620.02</u>

Betwistbare zaken.

Geene.

Begijnhof. — Fondatie en Infirmierij.

In de infirmierij waren 8 zieke en gebrekkige begijnen. De fondatie telt nog 9 kostgangsters.

St. Elisabeth's Gasthuis.

Er zijn thans 18 religieuzen.

Zuster Monica, in de wereld Mej. Kerstens Maria, vierde op 6 April 1892 hare vijftigjarige intrede in het gesticht.

Er werden middelmatig 42 zieken verpleegd.

De onderhoudsprijs voor 1892 is op fr. 1.73 per dag bepaald geworden.

Men onderhield ten laste van :

Turnhout	325 personen.
Andere gemeenten	24 »
Staat	4 »
Gemeen fonds	4 »
Voor hunne penningen	<u>20</u> »
	377 »

St. Petrus Godshuis.

Er bevonden zich gemiddeld 137 bestedelingen in het gesticht.

9 kloosterzusters zijn er voortdurend in werking. De heer Guill. Adriaensen is vervangen door Steurs J. in hoedanigheid van wereldlijken bestuurder der weesjongens.

De toelaag van de Stad voor ouderlingen en weezen bedroeg fr. 8154.86.

Op 25 Juli laatst is de huiskapel plechtig ingehuldigd.

Zinneloozen.

24 zinneloozen verbleven in de verschillende toevluchtshuizen des Rijks. — In 1891 werd hiervoor fr. 2420.30 betaald.

Blinden en doofstommen.

Hiervoor werd uitgegeven fr. 878.71. — Te Brugge onderhield men 6 stomdooven en 2 blinden; te Zwijndrecht 1 blinde, en 1 stomdoove te Lovendegem.

Bedelaarswerkhuisen.

In 1891 was het middelmatig getal bedelaars 35. Buiten het aandeel van het gemeenzaam fonds, werd hiervoor betaald fr. 3272.55.

In de Hervormingscholen te Ruysselede en te Reckheim waren 3 personen, waarvoor fr. 738.40 betaald is.

De ontvangsten, uitsluitend ten laste der stadskas, en welke dienst voor order door het Bestuur der Godshuizen wordt verricht, onderverdeelden zich als volgt :

Voor onderhoudskosten van ouderlingen en weezen besteed in het gesticht	fr. 8154.86
Voor onderhoud der bedelaars, blinden, enz.	» 5357.71
Voor onderstanden in vreemde Gods-of Gasthuizen in 1891	» 4000.

TITEL V.

E E R E D I E N S T.

Geestelijkheid

Zonder verandering.

Kerkfabrieken.

Er is in derzelve samenstelling geene verandering gekomen.

De heer Ch. Hombrouck, oud-gemeente-Raadslid, en lid der Kerkfabrick is op 19 April dezes jaars overleden. Hij is tot heden niet vervangen.

Rekeningen — 1891.

a. ST-PETRUS-KERK.

De bestendige Deputatie stelde deze vast :

In ontvangsten op	fr. 17884.74
In uitgaven op	» 17585.79
	<hr/>
Het overschot op fr.	298.92

b. O.-L.-VROUW TE SEVENDONCK.

Deze werd bepaald op :

Ontvangsten	fr. 2213.33
Uitgaven	» 2209.77
	<hr/>
Overschot fr.	3.56

Begrootingen 1892.

a. ST. PETRUS-KERK.

Zij bedraagt :

In ontvangsten	fr. 21502.75
In uitgaven	» 21485.—
	<hr/>
In overschot fr.	17.75

b. O.-L.-VROUW TE SEVENDONCK.

Zij behelst :

In ontvangsten	fr. 740.86
In uitgaven	» 699.78
	<hr/>
In overschot fr.	41.08

Roerende en onroerende goederen.

Zonder verandering.

Giften en legaten.

De kerkfabriek van St. Pieter ontving eene gift onder levenden van 1000 franks, door den heer Ed. Verwaest, huidevetter alhier, onder voorwaarde op twee achtereenvolgende dagen jaarlijks op of omtrent 15 mei, en op of omtrent 15 november, elken keer twee gelezene missen te doen celebreren, met bijkomende voorwaarden, tot lafenis der zielen van wijlen Adriaan Verwaest-Van Bladel, grootvader van den gever en dezer nakomelingen volgens intentie door den stichter gemaakt.

Kapitalen.

Deze zijn dezelfde gebleven.

TITEL VI.

OPENBAAR ONDERWIJS.

College van Humaniteiten.

De toestand van St. Joseph's college blijft even bloeiend.

Gedurende het schooljaar 1891-1892 telde het 303 kostgangers, en nagenoeg 200 dagscholieren.

72 leerlingen der apostolische school volgden de verschillende klassen.

Staats middelbare school.

Ongeveer 200 leerlingen volgden geregeld de lessen dier school. Zij maken er groote vorderingen onder de leiding van een uitmuntend personeel.

Den 25 September 1891 werd de heer Bleecx tot onderwijzer genoemd, in vervanging van den heer Bertels, K., op zijne vraag op pensioen gesteld.

In den algemeenen prijskamp voor vlaamsche taal in 1891, heeft de heer Adriaensen Rennerius onzer school, den eersten prijs behaald in de categorie A met 80 op 100 punten.

Deze uitslag is des te schitterender, dat, van al de bekomene prijzen van dit jaar, hij de anderen ver overtrof.

Dit geeft ons de gelegenheid onzen lof en dank te betuigen aan het onderwijzend personeel en vooral aan den geleerden en ieverigen Bestuurder den heer Guil. Senden, dat zich geene moeite spaart om de school in den volsten luister te doen schitteren.

Wij geven hierbij de onderscheidingen door de

school verworven sedert het Bestuur van den heer Senden :

1883.

Prijskamp in Nederlandsche taal.

Afdeeling A : 1^e eervolle melding : M. G. Van den Bosch.

1884.

Prijskamp in Nederlandsche taal.

Afd. B : 2^e prijs : M. L. Stroobant.

4^e prijs : M. A. Leysen.

1885.

Prijskamp in Nederlandsche taal.

Afd. A : 2^e accessit : M. J. Vermeirsch.

Afd. B : 1^e prijs : M. E. Spruyt.

1886.

Algemeene wedstrijd.

Afd. A : 6^e eervolle melding : M. A. Lebeau.

Afd. B : 2^e id. M. Fr. Van Dun.

Nederlandsche taal.

Afd. A : 1^e eervolle melding : M. J. Guwy.

1887.

Nederlandsche taal.

Afd. A : 1^e prijs : M. H. Dieltjens.

1889.

Nederlandsche taal.

Afd. A : 3^e prijs : M. F. Verschoren.

1890.

Nederlandsche taal.

- Afd. B : 1^e prijs : M. L. Moreels.
- Afd. C : 1^e prijs : M. F. Verschoren.

1891.

Algemeene prijskamp.

- Afd. A : 7^e prijs : M. L. De Paeuw.
- 4^e eervolle melding : M. J. Van Nieuwerburgh.
- Afd. C : Prijs : M. L. Moreels.

Nederlandsche taal.

- Afd. A : 1^e prijs : M. L. De Paeuw.

1892.

Nederlandsche taal.

- Afd. A : 1^e prijs : M. R. Adriaensen.

Algemeene prijskamp.

- Afd. A : 4^e accessit : M. R. Adriaensen.
- 15^e id. : M. C. Dieltjens.
- Afd. C : Prijs : M. J. Van Nieuwerburgh.

GEMEENTE LAGER ONDERWIJS.

In het onderwijzend personeel heeft zich geene verandering voorgedaan.

Het aangroeiend getal kinderen, en de bijbenoeming eener hulponderwijzeres in Stadsmeisjesschool, heb-

ben ons verplicht het gemeubelte naar gelang te vermeerderen.

Wij hebben deswegens een derde toelaag verzocht van het Staatsbestuur, en op 26 Maart laatst zijn wij tot de openbare aanbesteding overgegaan.

De werken werden toegewezen aan de heeren Van den Bosch Constant en Van Eeckert Eduard, aannemers van werken, voor de som van 1446 franks.

De jaarwedde der hulponderwijzeressen in de bewaarschool der gemeente, is tijdens het bespreken der begrooting voor 1892, op 1100 franks gebracht.

In Stadsjongensschool volgden 84 leerlingen de lessen, terwijl er 2 mits betaling waren aangenomen.

De gemeente meisjesschool telde 191 kosteloze inschrijvingen en 37 mits betaling.

258 kinderen werden kosteloos in de gemeentebewaarschool opgenomen, terwijl 30 andere mits betaling de school bijwoonden.

Onderstanden voor het lager onderwijs.

Wij ontvingen in 1891 ten titel van toelaag voor het lager onderwijs :

Van den Staat, als gewone	fr.	18268.—
Id. voor bijvoegelijke	„	1800.—
Van de Provincie	„	1800.—
Van den Staat voor de bewaarscholen	„	1150.—

Op de gewone toelaag voor het lager onderwijs werd eene som van 340.80 fr. ingehouden voor ons aandeel over 1890 in de pensioenen van gewezen onderwijzers.

De schoolgelden in de gemeente en aangenomene scholen beliepen ter som van 1977.75 fr. en in de gemeentebewaarschool 106.50 franks.

Bijzonder lager onderwijs.

Dit onderwijs blijft allen lof verdienen. Het personeel is met twee hulponderwijzers vermeerderd in de aangenomen jongensschool die aldus tien hulponderwijzers en eenen bestuurder telt. Zij telde 794 kosteloze leerlingen en 33 mits betaling.

De stadstoelaag bedraagt in 1892 17700 franks. Voor den prijskamp in Godsdienst, door het Aartsbisdom uitgeschreven, boden er zich 32 mededingers aan in de aangenomene jongensschool. Allen bekwamen eene benoeming en 29 hunner het diploma.

Voor de aangenomene gemengde school van Sevendonck waren er drij mededingers waarvan eene het diploma verwierf. Onze innige gelukwenschen aan de bestuurders en het professoreel korps. Bijzonder is de heer Ad. Fr. Jacobs, Bestuurder der aangenomene jongensschool, onzen lof waardig.

Zijne school mag eene der beste genoemd worden,

en wij geven volgaarne den uitslag der prijskampen sedert de aanneming verkregen :

<i>Voor het Bisdom.</i>		<i>Voor het Staatsbestuur.</i>	
1886. — Bestond nog niet		6	bekroonde leerl.
1887. — " " "		11	" "
1888. — " " "		19	" "
1889. — 30 bekr. leerlingen		26	" "
1890. — 30 " "		16	" "
1891. — 28 " "		26	" "
1892. — 32 " "			Nog niet gekend.

120 bekroonde 114 bekroonde leerl.

Elk jaar zijn telkenmale *al* de leerlingen bekroond geweest, die voor den prijskamp in Godsdienst hebben medegekamp.

In de aangenomene meisjesschool, onder bestuur van Mej. Phil. Moerman zijn thans zes hulponderwijzeressen gebezigd voor 479 kosteloze schoolkinderen en 21 tegen betaling.

De toelaag haar verleend in 1892 is gestegen tot 11300 franken.

De aangenomene gemengde school te Sevendonck telt thans 80 leerlingen waarvan 24 werden aangenomen mits betaling.

In de aangenomene bewaarschool, thans onder bestuur geplaatst van Mej. Maria Devylder, ontvangen

voortdurend 400 kinderen een degelijk onderricht en voeding.

De school der nonnen van het H. Graf werd bezocht door 512 kinderen; zij onderverdeelden zich in 370 betalende leerlingen waarvan vijf-en-dertig kostgangers; 142 kosteloze, waarvan ook 92 zich toelieden op kantwerken, naaien, breien enz. en hierdoor eene soort van huishoudingsschool vormen.

Bijzondere Kostschool.

Het pensionnaat van het klooster H. Graf telde dit jaar 35 inwonerssen.

Nijverheid, Ambacht en Normaalscholen.

In Raadzitting van 21 Meert 1892 is er in principie vastgesteld bij de gemeente meisjesschool eene huishoudingsklas in te richten op de gewone voorwaarden en mits tusschenkomst van Staat en Provincie, op den voet als bepaald is bij ministerieele onderrichtingen gegeven op 26 juni 1889 en 23 februari 1892.

Ook heeft de Raad aangenomen soortgelijke inrichtingen te ondersteunen bijgeval zulke klas in de aangenomene meisjesschool door bevoegd komiteit zoude worden verlangd.

Deze beslissing ter kennis gebracht zijnde van het

provinciaal beschermingscomiteit, is de samenstelling van het plaatselijk comiteit op 16 April volgende aangenomen.

Hetzelve bestaat uit de Dames:
Alexander Dierxsens-Schoubben;
W^{de} Aug. Dierckx-Van Ryckevorsel;
Baronnes de Fierlant-de Fierlant;
Victor Van Hal-Desmeth;
Alfons Versteyle-Dufour.

Wij zijn verheugd onze bedankingen te kunnen voegen bij deze des Gemeenteraads voor de bereidwilligheid, waarmede deze Dames zich met de zorg en het toezicht zulkdaniger klas wel hebben willen gelasten.

Wij verwachten hiervan den besten uitslag.

TITEL VII.

SCHOONE KUNSTEN, WETENSCHAPPEN EN LETTEREN.

Teekenschool.

Onze stadsteekenschool, heringericht volgens aanging van den heer Staatstoezichter blijft even bloei-

end. De prijskampen van het afgelopen jaar, waren buiten onze verwachting, vooral het eerste jaar der herinrichting en met een half nieuw personeel.

In Raadzitting van 5 October 1891 werden tot professors genoemd: der klas van figuur en ornament, den heer Eug. Surinx, kunstschilder te Oud-Turnhout; en der klas van algemeene grondbeginselen naar het relief, den heer Jos. Marynen, beeldhouwer te Turnhout.

Hunnejaarwedde is wederzijds op 900 en 600 franken bepaald geworden.

Het Staatsbestuur heeft dit jaar tot belooningen zes eeremetalen geschonken.

Tot vollediging der herinrichting zond het Staatsbestuur ons ook eene gansche verzameling nieuwe modellen in plaaster.

In naam des Raads bedankten wij den heer Minister J. de Burlet, voor dit nieuw bewijs van voortdurende genegenheid.

In 1891-1892 was de schoolbevolking als volgt :

Klas der lijntekening.	72	leerlingen.
id. der solieden en projectien	52	»
id. van het antiek enz.	28	»
id. der boetseering.	16	»
id. der bouwkunde.	55	»

Samen 223 leerlingen.

Op 26 April laatst is de heer P. P. J. Demeyer, leeraar der boetseerklas, na eene kortstondige ziekte overleden.

Ruim vijf-en-twintig jaren in deze hoedanigheid werkzaam, heeft hij voortdurend zijne kunde en lange ondervinding ten dienste gesteld van stad en bevolking, en heeft hij aldus ruimschoots bijgedragen tot beoefening der kunst in onze stad.

In Raadzitting van 1 Augustus laatst heeft de Raad gunstig advies geuit op de vraag tot pensioen door zijne weduwe ingezonden.

Gij komt in dezès vervanging te voorzien bij benoeming van den heer Nap. Daems, meester-beeldhouwer ter stede, die in zitting van 5 September tot het ambt van leeraar der boetseerklas is geroepen met eene jaarwedde van 900 franken.

Muziekschool.

De school blijft volharden op de baan van den vooruitgang.

Volgens het officieel verslag, door den heer Bestuurder voorgebracht, waren in 1891-1892 een-en-negentig leerlingen ingeschreven.

10 hunner beoefenden de viool; 4 de fluit; 6 de klarinet; 4 den beugel; 4 de kornet à pistons, 1 de contrebas en tuba.

De instrumentisten waren ten getalle van 31.

Er is ook eenen leergang van harmonie gevormd, welke in het aanstaande schooljaar regelmatig zal gegeven worden, en reeds 5 leerlingen telt.

Wij hebben de schoolconcerten dit jaar toegankelijk gemaakt voor het publiek, en de puike uitvoeringen, zoowel op de prijsdeeling als door het jaar, geven ontesprekelijke bewijzen van kunde en vooruitgang.

De Provinciale toelaag van 500 franks is voor 1892 met 300 franks verhoogd.

Dit heeft ons toegelaten eenen derden professor bij te noemen, die uitsluitend is gelast met den leergang voor viool.

Op 1 Augustus laatst hebt gij den heer Jozef Van Damme, gemeenteontvanger en bijzonder kunstenaar, tot de vervulling van dit ambt genoemd.

Bijzondere Muziekschool.

Deze inrichting, waarover wij verleden jaar wel een woord gewaagden, blijft voortdurend door de Provincie ondersteund.

De stad heeft echter tot nu toe geene toelaag verleend.

Letterkundige Genootschappen.

Geene.

Oudheden.

Deswegens hebben wij niets merkwaardigs te vermelden.

Muziekgezelschappen.

Daar het programma der Kermisfeesten eenige bijzondere artikelen behelsde, hadden wij het Stadskiosk ter Groote Markt opgericht.

De maatschappijen: *De Onafhankelijken*, *Orpheus*, *Xaverianen* en *De Vlaamsche Zonen* hebben bereidwillig hiervan gebruik gemaakt om schoone concerten te geven.

Wij brengen aan Bestuurders en uitvoerders onzen welgemeenden dank.

TITEL VIII.

GEZONDHEIDSDIENST.

Openbare gezondheidsgesteltenis.

In het personeel der plaatselijke geneeskundige commissie heeft zich geene verandering voorgedaan.

De algemeene gezondheidstoestand onzer stad is uiterst gelukkig.

De sterfte, zoowel onder de kleinen als onder de bejaarde personen is thans beneden het gewone.

Eenige afzonderlijke gevallen van pokziekte hebben

zich voorgedaan, waartusschen er acht met doodelijken afloop.

Wij hebben ten gevalle de krachtadigste ontsmetting verricht, en de zieken afgezonderd in de bijzondere lokalen van het Gasthuis.

Sedert 1 September 1891 zijn er 34 overlijdens aangegeven door influenza.

Wij hebben ter voorkoming van den vreeselijken geesel der cholera, alle pogingen aangewend, en de noodige voorzorgen, ons door het hooger Bestuur en de plaatselijke geneeskundige commissie aangeraden, bewerkstelligd.

Wij koesteren de vaste hoop van deze besmettelijke ziekte bevrijd te mogen blijven.

Koepokinentingen.

De heer doctor Vermeersch, Stads vaccinateur, heeft dit jaar meermaals zitting gehouden; de bevolking beeft al meer en meer het nut der inenting en herinenting.

Bij een geval van pokbesmetting dat zich in een der volkrijkste poortjes der Paterstraat had voorgedaan, hebben wij eene algemeene ontsmetting bewerkt, en de gansche bevolking dier steeg tot de kostelooze pokinenting gedwongen, met de welwillende medewerking van het Armbestuur.

Reinigheidsdienst.

Dezelfde toestand, dien wij verleden jaar beschreven, blijft bij voortdoring bestaan.

Wel is waar werd er in de stedelijke begrooting voor 1892 een krediet in ontvangst en in uitgaaf tot verdere regeling voorzien, doch tot heden blijft alles bepaald bij den wekelijkschen dienst der vuilingskar.

Deze maatregel werkt tot eenieders genoegen en draagt de algemeene goedkeuring mede.

Begravenissen.

Deze dienst blijft onveranderd.

Rampen en ongelukken.

Slechts eene brandramp van eenige aanzienlijkheid greep plaats.

Op 18 februari 1892 ontstond een gedeeltelijke brand in het nijverheidsgesticht der firma Brepols en Dierckx Zoon, gelegen op het einde van het Papenstraatje. Dank zij de spoedig toegebrachte hulp door geburen en pompiers, kon men den brand bemeesteren zonder verdere ongelukken.

Brandspuitdienst.

Op 20 Juni 1892 was het feest bij het vrijwillig pompierskorps.

Eenige leden, sinds vijftien jaren onafgebroken deel makende van het korps, zouden ten Stadhuize eene herinneringsmedalie met de wapens der Stad ontvangen.

Te 12 1/2 ure verscheen het vrijwillig pompierkorps in feestgewaad, en aangevoerd door den kapitein-bevelhebber Ed. Vues, en den luitenant Em. Glénisson ten Stadhuize, alwaar deze werden ontvangen door het Schepen Collegie en de Commissie van Openbare Werken en brandspuitdienst.

Na het welkom door den heer Burgemeester die den lof der manschappen en de hoop uitdrukte van voorspoed en volharding, opdat eenmaal het burgerlijk kruis van verdiensten hen moge toegekend worden, werd onder daverend handgeklap de herinneringsmedalie overhandigd aan de heeren Ed. Vues, L. Van Heupen, Aug. Melis, H. Melis, Th. Goossens, J. Aelbrechts en Al. Dierckx.

TITEL IX.

JUSTICIE, OPENBARE VEILIGHEID, GEVANGENIS.

Politie.

Bij de bespreking der begrooting voor 1892 zijn de heeren J. C. Buyckx tot de 1^e, en J. Van Gompel tot de 2^e klas verheven.

De toegevoegde van derde klas Lud. Maes, is in hoedanigheid van bewaker overgegaan naar de landbouwkolonieën van weldadigheid Hoogstraeten-Merxplas.

Tot deszelfs vervanging is op 1 Augustus laatst genoemd de heer Jos. Reniers, oud-soldaat bij het regiment Grenadiers.

Dezes benoeming is goedgekeurd door den heer Gouverneur der provincie op 30ⁿ derzelfde maand.

Den toegevoegden Ant. Van der Flaes is kortelings eene aanmoediging van 50 franks toegekend ter belooning voor een bijzonder feit, in de uitoefening van zijnen dienst geplogen.

Bij ontslag van drij nachtwakers zijn tot dit ambt genoemd, de heeren Van den Kerkhof A. J., Van den Bergh F., Reniers J.

Het getal politietoegevoegden en nachtwakers is hetzelfde gebleven.

Misdaden, Overtredingen, Aanhoudingen.

Van 1 September 1891 tot 1 September 1892, werden er 919 processen verbaal opgemaakt voor de volgende feiten :

Aanslag tegen de eerbaarheid.	3
Bedelarij en landlooperij.	9
Brandrampen	6
	<hr/>
Mede te dragen	18

	Medege dragen	18
Eerrooverij		1
Ongemuilbande honden		9
Dieverij van hout en strooisel		125
Huisdieverij met of zonder braak		90
Dieverij van verschillende voorwerpen en hofvruchten		42
Misbruik van vertrouwen		1
Mishandeling, belediging en smaadwoorden		48
Ander overtredingen aan gemeente en provinciale reglementen		103
Straatschennis en ruststoornis		20
Vernieling van veldvruchten		14
Zinneloozen toestand		4
Zelfmoord		2
Drenkelingen		2
Doodsbedreigingen		1
Woonschennis		1
Aftroggelarij		1
Redding van kinderen		0
Banbreuk		0
Dronkenschap		62
Ongelukken		6
Herbergen		23
Uitvoering van een bevel van aanhouding		125
Inbreuk op de wet der betaling van het werkloon		1
Huiszoeking		9
Onderzoeken en opzoekingen		112
Opstand, bedreigingen, slagen en smaad aan de politie		24
Naakt zwemmen		12
	Mede te dragen	858

	Medege dragen	858
Vernieling van afsluiting		49
Deserteur uit Belgisch leger		1
Aanranding		6
Moed en zelfopoffering		1
Overspel		1
Verlaten van kinderen		2
Verheeling		1
	Totaal	919
Hierbijgevoegd : « de Commodo et Incommodo »		30
	Algemeen totaal	949

Van 1 September 1891 tot 1 September 1892 zijn er 41 personen gevonnisd voor fruit-, hof- en velddieftien.

Er verschenen 8 indringers voor de boetstraffelijke rechtbank voor fruitdiefte, waartusschen 1 voorwaardelijk en 7 werkdadig werden gestraft.

Voor diefte van aardappelen en veldvruchten werden er 11 gevonnisd, waarvan 2 voorwaardelijk.

De rechtbank van enkele politie veroordeelde 10 dieven van fruit, waarvan 3 voorwaardelijk, en 12 te velde waartusschen 10 voorwaardelijk.

Ordonnantiën en reglementen.

Met het oog op de nakende besmettelijke ziekte der cholera, en in uitvoering der ontvangene onderrichtingen van het hooger Bestuur en der plaatselijke geneeskundige Commissie, heeft de heer Burgemeester op

12 September jl. eene ordonnantie uitgevaardigd.

Zij behelst in hoofdlijn, het kuischen der goten, straten en stoepen; het witten der woningen en stallen; het ontsmetten der fabriekwaters; het beteugelen der openbare dronkenschap en het bewaken van den verkoop van onrijp fruit, mosselen, visch en andere eetwaren. Ook werd eene tweede ordonnantie uitgevaardigd op 19 September volgendé over de scheepvaart. Alle booten moeten sinds dien worden onderzocht door den geneeskundigen dienst en door de politie, zoo bij hunne aankomst als vertrek.

Het vervoer van straatmest werd verboden, en dit der drekstoffen beperkt bij de reglementaire uren.

Gevangenhuis.

Bevolking op 1 ^e Januari 1891	53
Binnengekomen in het jaar	1196
Uitgegaan	1211
Bevolking op 31 December 1891	38
Aanwezigheidsdagen	14099
Zieke gevangenen	5
Dagen van onderhoud ter infirmary	41
Zieke gevangenen overgebracht naar het gasthuis der Stad	2
Sterftens in het gasthuis van de Stad	1
Gevallen van Zinneloosheid.	1

Paspoorten.

Ons bevolkingsbureel leverde dit jaar 7 bewijzen van eenzelvigheid aan personen die eene reis in het buitenland ondernamen.

Werkmansboekjes.

46 werkmansboekjes werden gevraagd sedert 1 September 1891, terwijl 106 livretten aan minderjarigen overhandigd zijn in nakoming der wet van 13 December 1889.

Aanplakkingen, openbare roepers.

Zonder verandering.

Loterijen.

Wij hebben aan de Maatschappij « Hulp in den nood, » machtiging verleend tot het inrichten eener loterij-tombola tot ondersteuning van den schamelén arme der Stad.

TITEL X.

Militie.

De alphabetische lijst der jongelingen door hunnen ouderdom geroepen om deel te nemen aan de loting in 1892, hield dit jaar 206 namen; drij dezer werden

doorgehaald als nederlanders en een elders gehuisvest en er ingeschreven.

Het aandeel te leveren manschappen was op 45 bepaald.

Militieraad.

Buiten die 202 lotelingen werden nog 179 uitgestelden van vorige jaren voor den militieraad geroepen.

Ook vroegen twee ontslagenen van vorige jaren vernieuwing hunner voorloopige vrijstelling.

6 der uitgestelden bleven geschikt voor den dienst, zoodat er tusschen de lotelingen nog 39 manschappen moesten gevonden worden.

Tusschen de vrijstellingen der loopende klas vinden wij er 24 uit rede van dienst eens broeders, 12 als onmisbare steun hunner moeder-weduwe of hunner ouders, 3 als eenig kind eener onbemiddelde familie, en 1 als Nederlander.

Vier militianen hebben zich doen vervangen door het departement van oorlog, dat dit jaar nogmaals de benoodigde plaatsvervangers kon leveren.

Er is veel geschreven over het feit dat de Stad Turnhout dit jaar hare manschappen niet zoude geleverd hebben.

Alhoewel de lichamelijke geschiktheid der jonge-

lingen nog nooit zoo slecht werd bevonden, moeten wij ons nochtans tegen die bewering verzetten, en kunnen wij melden dat het laatst geroepene nummer 375 is, tegen het hoogste nummer 381.

VERDEELING VAN HET CONTINGENT.

De ingelijfde manschappen werden aangeduid tot de volgende korpsen :

5. Linieregiment	3
6. "	2
8. "	2
9. "	1
10. "	13
12. "	1
Carabiniers	1
Grenadiers	3
4. Artillerie	3
1. Jagers te paard	2
2. "	1
1. Guides	2
3. Lanciers	3
Vrijwilligers	3
Vervangen door het Departement van oorlog	4
Achterblijver	1
	<hr/>
	Totaal 45

Geleerdheid der lotelingen.

Volgens opgaaf tijdens hunne inschrijving gedaan door de lotelingen, wordt hunne graad van geleerdheid vastgesteld als volgt :

Kunnen lezen, schrijven en cijferen	131
Alleenlijk lezen	2
Ongeleerden	73
	<hr/>
Samen	206

Burgerwacht.

Deze blijft oningericht.

TITEL XI.

OPENBARE BELASTINGEN. — JAAR 1892.

Kadaster.

Zonder verandering.

Rechtstreeksche belastingen.

GRONDBELASTING.

Er waren 1022 artikelen.

Zij bracht op :

In principaal voor den Staat	fr. 39522.79
In opcentiemen voor de provincie 11	» 4317.48
» voor de gemeente 52	» 20551.70
	<hr/>
Algemeen totaal fr.	64121.97

Het belastbaar inkomen, tot grondslag dezer belasting dienende, bedroeg fr. 564612.67.

PERSONEELE BELASTING.

Men telde 1099 belastingschuldigen.

Het lastkohier bevat in :

Hoofdsom ten profijte des Staats	fr. 33380.28
Opcentiemen voor den Staat 15	» 5005.35
Opcentiemen voor den Staat, 20 op het principaal der huurwaarde	» 1831.11
Opcentiemen voor de provincie 14	» 4673.12
» voor de gemeente 52	» 17357.28
Boeten, opnemingen en schattingen	» 92.96
	<hr/>
Algemeen totaal fr.	62340.10

ONTLEDING.

Huurwaarde : fr. 183111.—

Deuren en vensters : 1744 aan 1 frank.

9987 » 1,10 frank.

Mobilair : fr. 463103.—

Dienstboden : 98 aan 8 franks.

139 » 10 »

64 » 20 »

42 » 25 »

10 » 40 »

Paarden : 13 aan 10 franks.

51 » 20 »

13 » 50 »

6 » 60 »

4 » 100 »

PATENTEN.

Er waren 1093 patentplichtigen.

Hoofdsom voor den Staat	fr. 13253.60
Opcentiemen voor den Staat 20	» 2650.28
» voor de provincie 4	» 530.20
» voor de gemeente 39	» 5169.48

Algemeen totaal fr. 21603.56

Er zijn dit jaar ten bureele van den Rijksontvanger negentien aangiften gedaan door tappers of herbergiers, die een debiet openden mits betaling van 100 franks vergunningsrecht.

PROVINCIALE BELASTINGEN.

Sterke Dranken.

282 herbergiers werden aangeslagen à rato van 19,50 fr., 10 slijters aan 26 franks, 't is te zeggen die ook ten huize in 't klein verkoopen, en 2 aan 39 franks.

Het bedrag van den rol is fr. 5837.

Tabak en Sigaren.

Er zijn 113 debieten waarvan het gezamenlijk bedrag tot fr. 1056 beloopt.

Honden.

672 gewone aan 5 fr., 43 jachthonden aan 15 fr. en 1 hazenwind aan 30 fr. werden aangeslagen.

De rol bedroeg fr. 4035.

Accijsrechten.

Voor hieren en azijnen in 1890	fr. 31128,06
» » 1891	» 33616,84

Verskil in meer fr. 2488,78

In 1892 zijn 589 tabaksplanten aangegeven die allen vrij van rechten bleven, daar zij in te weinig getal gezamenlijk werden gewonnen.

De suppletieve rol van den eersten trimester 1892 houdt in personeel fr. 1196,32 verdeeld in 43 artikelen, en in patent fr. 1315,18 verdeeld in 152 artikelen.

Degene van den tweeden trimester van dit jaar behelst 18 artikelen op het personeel met fr. 620,49 en 41 op het patentrecht met 236,14 franken.

STEDELIJKE BELASTINGEN. — JAAR 1892.

15 0/0 op het belastbaar inkomen der bewoonde huizen, lusthuizen en nijverheidsgebouwen	fr. 42708,90
Op paarden en ossen	» 4312,80
Op rijtuigen	» 3190,00

Samen fr. 50211,70

Het kohier voor het onderhoud en verbeteren der buurtwegen in 1892 bedraagt fr. 3218,60.

TITEL XII.

OPENBARE WERKEN.

Personeel.

De heer schepen Van Pelt G. blijft zich met allen iever van deze lastige taak kwijten.

De werkbaas J. Lavrysen zijn ontslag gegeven hebbende, is hem als opvolger genoemd de genaamde Corn. Vekemans.

Groote wegen en straten.

Als gevolg aan hetgene wij verleden jaar neerschreven, is de zaak der algemeene lijnrichtingsplannen vervorderd.

Bij koninklijke besluiten van 31 Juli 1892 zijn de beramingen van den Gemeenteraad van Turnhout goedgekeurd, waarbij deze een eerste lijnrichtingsplan vaststelt in den doortrek der stad, deelmakende der baan van Turnhout naar Diest, en een tweede der baan van Turnhout naar Breda extra-muros.

Het Bestuur van den Waterstaat heeft op verschillende uitgangspunten der stad, en onder hare wegenis, doen overgaan tot de zuivering der riolen en waterleidingen, en in dit order van zaken komt hetzelfde eene

gedeeltelijke riool te metselen langsheen den Antwerpschen steenweg, om de waterafleiding ter hoogte der Statiestraat te verbeteren.

Aldus is er genoeg gegeven aan de herhaalde klachten van de geburen, der bevolking en van den ganschen Gemeente-Raad.

Ook zijn in verschillende straten merkelijke vernieuwingen en verbeteringen aan de bestrating toegebracht.

Openbare verlichting. — Gaz.

De volgende tabel duidt het verbruik aan van gaz door de stad in 1891.

Maanden	Duur van verlichting der straten in uren	Onkosten in franks	Stadhuis en nachtwacht in kub.m.	Onkosten in franks	Onvoorziene uitgaven
Januari	54292	1085.84	121	24.20	
Februari	43171	863.42	91	18.20	
Maart	39113	782.26	97	19.40	
April	31265	625.30	119	23.80	12.15
Mei	25419	508.38	91	18.20	
Juni	18425	368.50	198	39.60	
Juli	20181	403.62			
Augustus	29726	594.52	104	20.80	
September	36618	732.36	112	22.40	
October	45929	918.58	169	33.80	
November	51808	1036.16	163	32.60	
December	59406	1188.12	205	41.00	
Totalen	455353	9107.06	1470	294.00	12.15

Op verschillende punten der stad heeft men uitbreiding verzocht der openbare verlichting, bijzonder op het einde van den Antwerpschen steenweg en in de Patriottenstraat.

De Commissie ad hoc heeft zich reeds met de zaak bezig gehouden en deswegens zullen bij het bespreken der begrooting voor 1893 bijkomende verbeteringen worden beoogd.

Markten.

Deze worden op de gewone dagen en zonder hindernis gehouden.

Vleeschhal.

De openbare verpachting voor 1892, met inbegrip der uit de hand genomen plaatsen, geeft eene opbrengst van 330 franks.

Wij hebben door tusschenkomst van den heer Gouverneur, een plan-type met bestek ontvangen tot oprichting van een openbaar slachthuis, en waarvoor het Staatsbestuur eenen prijkskamp had uitgeschreven.

De Commissie van Openbare Werken houdt zich onledig met het voorafgaandelijk onderzoek ter zake.

Keurmeestersdienst.

Ons reglement-tarief op het toezicht van den ver-

koop van slachtvleesch, is goedgekeurd tot 31 December 1895 bij koninklijk besluit van 24 November 1891.

Middelerwijl is de heer Hub. Huynen, gediplomeerd veearts der school van Cureghem-Anderlecht zich alhier komen vestigen, en hem is benevens eene stadstoelaag van 1200 franks, den hoofdzakelijken toezichtdienst opgedragen.

Tot zijnen helper is de heer Adr. Vissers, gediplomeerd expert, aangesteld.

De heer Lud. De Backer, veekoopman en drager van het bekwaamheidsdiploma, werd als hunnen plaatsvervanger aangesteld, terwijl men hoofdzakelijk bedoelde hem den keurdienst van den visch over te laten.

Daar hij onlangs overleden is, hebben wij eenen oproep tot het publiek gericht om bij naaste in zijne vervanging te voorzien.

De dienst is regelmatig ingericht sedert 15 December 1891.

Voor wat betreft den toezichtdienst op den handel der eetwaren, is deze meer rechtstreeks overgelaten aan de zorg en de bewaking der politie.

Bij ministerieel besluit van 25 Meert 1892, is het laboratorium van den heer Ed. Naerhuyzen, apotheker

ter stede, aangenomen om deel te maken van den dienst der ontleding van de voedingsmiddelen.

Gemeentekerkhof.

Wij hebben deswegens niets bijzonders te vermelden.

Openbare plaatsen en straten.

Wij gaven de benaming van Patriottenstraat aan de wijk « Hippelpad » en noemden de lei tusschen het Papenstraatje en de Lindekens : Nijverheidsstraat.

Al de straten der kleine wegenis zijn door onze Afdeeling van werken nauwkeurig nagegaan en merkelijke verbeteringen zijn er aan toegebracht.

Wij deden eenen grooten aankoop van kasseien in porfier, en verrichtten met dezelve groote verbeteringen in de Hofstraat en het verlengde deel der Lange Begijnestraat.

Met de uitschotkasseien dier baan zijn op het Begijnhof der stad aanzienlijke en lang gewenschte kasseiwerken tot stand gebracht.

Buurtsteenwegen.

In den loop van den zomer heeft de voorloopige ontvangst van den buurtsteenweg naar Thielen plaats gehad.

Voor den buurtsteenweg ter-streek Heizijde, heeft

de Raad na beraming besloten te vertrekken van af de Nieuwe Kom langs het Tielestraatje, naar den buurtweg n° 38 zijnde de Heizijstraat, deze te volgen van af de hofstede J. Gorremans tot aan den Staatssteenweg van Turnhout naar Breda, en dezen zelfden te verbinden met de vaart op Desschel door den buurtweg n° 44, zijnde de Leguitstraat.

De zaak aldus ingelegd, mocht de ondersteuning voor een derde verkrijgen der Provincie, en ook van den Staat, dewelke voor het gedeelte aan de Nieuwe Kom, noordwaarts, zelfs eene tusschenkomst heeft beloofd van 6/15 deelen.

Echter zal de vereffening dier toelagen slechts in 1894 of 1895 uitgekeerd worden.

Terwijl belanghebbende boordegenaars der Leguitstraat bereidwillig het deel der provincie willen verschieten, zal de Gemeente voor het overige in verschot moeten blijven, hetwelk echter geen nadeel daarstelt ingezien de verhoogde toelaag van Staat in den nieuwen steenweg door het Tielestraatje.

Aldus is de zaak in aanbesteding gebracht op 20 Augustus laatst, en de heer L. G. Janssens, aannemer te Antwerpen, was de laagste bieder voor 66841 franks in porfier tegen 77700 fr. van het bestek.

Zijne bieding is door den Gemeenteraad onlangs

goedgekeurd en de bestendige Deputatie bekrachtigde dezelve in zitting van 9 September volgende.

De heer provinciale hoofdingenieur is diensvolgens aanzocht den aannemer te machtigen de hand aan het werk te slaan.

De zaak der kasseiing van het Lukerstraatje is andermaal voor den Raad gebracht op het einde van verleden jaar, en daar de vergadering deswegens eene studie vroeg door den provincialen technischen dienst, is hieraan gevolg gegeven.

Het bestek bedraagt frs. 21321.

Wij hebben over de zaak een onderzoek geopend, en verschillende boordeigenaars maakten ons opmerkingen van bezwarenden aard.

Aldus den Raad in zijne jongste zitting van 5 September voorgelegd, is de verdere beraming deswegens, op verzoek van belanghebbenden tijdelijk verdaagd.

De zaak der **STOEPEN EN RIOLLEN** werd sedert ons verslag van verleden jaar nog meermaals behandeld.

De heer Ingenieur Zanen heeft met de meeste zorg een algemeen plan der Stad opgemaakt, en er een beschrijvend en omstandig bestek bijgevoegd, hetwelk wij den Raad hebben voorgelegd.

Na herhaalde beramingen deswegens, is men tot liet besluit gekomen de twee ontwerpen der heeren de Jamblinne en Royers-Zanen aan eenen derden deskundigen tot onderzoek toe te vertrouwen.

De heer Mottart, ingenieur der werken van de stad Luik, heeft zich welwillend met deze taak willen gelasten, en zijn breedvoerig verslag met bestek en plannen zijn op 5 September laatst op het bureel des Raads neergelegd.

Bij die gelegenheid zijn er bedankingen gestemd aan dezen heer, voor zijne bereidwilligheid en den spoed aan het uitbrengen van zijn kundig verslag gebracht.

Wij hebben hetzelfde doen vertalen en in druk gegeven, evenals de voorgaande studiën.

Wij drukken den wensch uit dat dit zoolang hangende vraagstuk welhaast op een of andere wijze worde opgelost.

Rivieren en Waterloopen.

Het drooge jaargetijde heeft het ruimen der rivier en andere waterloopen ten zeerste begunstigd.

Bij het naderen der gevreesde cholera, en op bijzondere en algemeene raadgeving van den heer Gouverneur der provincie Antwerpen, hebben wij bij politie maatregel voor dit jaar tot eene algemeene

ruiming der waterloopen lastens de Stad doen overgaan.

Sedert ons laatste verslag is er van ambtswege gevraagd welke loopen en grachten zouden dienen te worden bijgeschreven op het atlas der niet bevaar- noch vlotbare waterloopen.

Dientengevolge hebben wij deswegens een nauwkeurig onderzoek bevolen, en vroegen de bijschrijving van niet minder dan 22 meer en min belangrijke waterloopen.

De zaak der verbeteringswerken aan de rivier de Aa, door den provincialen technischen dienst op orde der bestendige Deputatie, schijnt ook niet teenemaal te zijn opgegeven. Integendeel hebben wij ter loops inzage gehad van het plan der ontworpen grondin- nemingen op het grondgebied van Turnhout, en werd ons zelfs gevraagd de waarde dier te willen bere- kenen.

In die omstandigheden hebben wij ons de vroeger genomene beramingen deswegens herinnerd, en in naam des Raads onze opmerkingen tegen alle uitvoe- ring van werken op ons grondgebied ingezonden.

Gemeentegebouwen.

De onderhoud der stadsgebouwen beperkt zich dit jaar bij het gewone; zoo binnen- als buitenwerken zijn

met de meeste zorg verricht onder het wijs geleide van onzen dienst der openbare werken.

Tot verbetering der politiewacht hebben wij naast dezelve een afzonderlijk vertrek ingericht tot nachtver- blijf voor rondreizigers op zoek naar werk, en derge- nen zonder middelen van bestaan en bestemd voor de landbouwkoloniën van weldadigheid:

Bijzondere bouwingen.

Van 1 September 1891 tot denzelfden datum 1892 verleenden wij 13 toelatingen om gebouwen op te richten of er veranderingen aan toe te brengen langs- heen de stadsstraten, terwijl 20 machtigingen in zelf- den zin zijn gevraagd langsheen de groote wegenis.

TITEL XIII.

LANDBOUW.

De vorst die ons zoo zeer teisterde in het voor- gaande jaar, was ditmaal zachter, hetgene der rogge voordeelig was, in dermate dat zij, door de droogte in het voorjaar begunstigd, in stróo en scheut eene bij- zonder goede opbrengst heeft geleverd.

De hoedanigheid van het graan is ook uitmuntend, en het zal voor dit jaar den landbouwer onnoodig zijn zich van vreemd graan te bevoorraden.

De aanhoudende droogte van het zomergetijde had eenen gunstigen invloed op de aardappelplant die vrij bleef van ziekte. Bijaldien sommige streken laattijdig door den vorst werden bezocht, is deze plant nochtans best gelukt en van goede hoedanigheid. De opbrengst is ver boven het gewone en doet ons de beste jaren dezer teelt herdenken.

Ook is de boekweit, alhoewel door den vorst geraakt, onder opzicht van stam en graan goed gekomen.

De haver, niet zoo dik geschoten als verleden jaar, gaf ook minder stroo en geeft eene evenredige mindere opbrengst.

Wij mogen gerust zeggen dat het jaar een der gunstigste is geweest voor den landbouw, en ware het niet dat, onder de aanhoudende droogte de klaver en andere voederplanten verkwijnden, zoude men zulk jaar in langen tijd niet beleefd hebben.

De inoogsting der rogge, hooi, haver en aardappelen geschiedde in de beste omstandigheden.

Het hooigras en de toemaat waren slechts in de rede, kort gewassen en min sappig; de klaver gaf weinig

voeder, en de speurrie en rapen blijven tot heden slecht en beloven geene voldoende opbrengst.

Onze veestapel bleef bevrijd van ziekte, en de prijzen bleven middelmatig, doch neigden tot afslag.

De genome maatregelen door het Staatsbestuur voor afmaking van het hoornvee, besmet van pokziekte of longtering, en waarbij aan den houder eene geëvenredigde schadeloosstelling wordt verleend op de Staatsgelden, zijn van aard den landbouwer eenigszins te vergoeden voor de geleden schade.

Verschillige zulker gevallen zijn onder onzen veestapel waargenomen, en met den beproefden landman hopen wij dat het Staatsbestuur niet zal vertoeven de gebeurlijke schadevergoedingen naar behooren te verhoogen.

Opbrengsten.

De gemiddelde opbrengst der granen per hectaar wordt op ons grondgebied geschat als volgt :

Koren (rogge)	30 hectoliters.
Haver	41 »
Boekweit	18 »
Aardappelen	24000 kilos.

Prijs der granen.

Men betaalde gemiddeld per 100 kilos :

Voor de rogge fr. 14.—
 » haver » 13.—
 » aardappelen » 5.—
 De boter werd aan eenen middelmatigen prijs van fr. 2.60 per kilogram verkocht.

Landbouwvoordrachten.

Denieuw gestichte Maatschappij onder den naam van « Kruidkundig genootschap Dodonaea » hield dit jaar eene reeks voordrachten tot ontwikkeling der bloemteelt in verband met het landbouwkundig onderwijs, welke toespraken voorzeker een ernstig nut voor de talrijke toehoorders hebben bijgebracht.

Veemarkt.

Te koop gesteld		Ossen	Koecien	Vaarzen	Kalveren	Stieren	Schapeen	Varkens	Stuks vee ter markt gebracht.
VEE									
1891	October	41	270	140	240	13	5	130	839
	November	92	377	264	191	20	7	160	1111
	December	214	287	117	216	17	6	335	1192
	Januari	449	287	142	167	13	4	269	1331
1892	Februari	778	247	104	241	15	5	185	1575
	Maart	317	259	114	136	12	6	296	1140
	April	58	196	141	90	18	7	167	677
	Mei	78	131	79	137	6	2	249	682
	Juni	92	158	75	128	3	4	109	569
	Juli	98	257	147	183	8	3	134	830
	Augustus	11	200	93	97	11	3	106	523
	September	25	213	109	130	9	5	171	662
Stuks vee ter markt gebracht.		2253	2882	1527	1956	145	57	2311	11131
Middelmatige prijs per stuk.		452	277	235	107	342	24	16	

Paardenmarkten

Op de markt van 9 februari 1892 zijn aangevoerd 178 peerden, 53 veulens en 3 hengsten.

Zij waren herkomstig van de meeste gemeenten van het Arrondissement, benevens eenige uit de Nederlandsche grensdorpen.

Ook waren er eenige vreemde kooplieden opgekomen.

Voor de eerste maal had men de markt belegd met premieloting bestaande in allerlei peerdsgetuigen hetwelk de algemeene goedkeuring wegdroeg. Deze maatregel is ook geroepen om de paardenmarkten alhier voor goed te doen bloeien.

Zulks blijkt immers uit den uitslag der tweede paardenmarkt op 8 September laatst gehouden, op dewelke, niettegenstaande het slechte weder, nog 155 paarden en veulens tentoon zijn gesteld, en waarbij wederom verschillende premiën werden verlot.

De buitengewone bijval die deze maatregel verwierf, heeft het krediet voor dit artikel doen verdubbelen.

Prijs van het Vleesch.

De gemiddelde prijs van het vleesch ter verbruiking was als volgt :

Ossenvleesch per kilogram	fr.	1.70
Koelen	»	» 1.30
Vaarzen	»	» 1.45
Kalfs	»	» 1.70
Stieren	»	» 1.20
Schape	»	» 1.60
Varkens	»	» 1.35
Paarden	»	» 1.10

Broodzetting.

Men zie het verslag over 1887-1888.

Beplantingen of ontginningen.

Wegens het verschijnen in de Kempische bosschen van den houtknager (hylesine), waarover wij verleden jaar gewaagden, hebben wij het genoeg te mogen zeggen dat dit schadelijk insekt op ons grondgebied nog weinig of niet is waargenomen, en voorzeker de aangerichte schade onbeduidend is.

Veeartsenijdienst.

De onderhandelingen, aangeknoopt hij het neerleggen van ons laatste verslag, mochten den gewenschten uitslag bekomen.

Immers korts nadien vestigde zich alhier de heer Hub. Huynen, gediplomeerd veearts der school van Cureghem-Anderlecht, denwelken de stadstoelaag van 1200 franks werd toegekend.

Bij het goedkeuren van ons tarief-reglement op den keurdienst van het slachtvleesch, werd hij ook als expert in verdeeldheid met den heer Vissers Ad. aangesteld, zoo nochtans dat hij het opzicht over dezen dienst heeft.

Hij is mits dien ook gelast tot den kosteloozen toezichtdienst over de vee- en paardenmarkten die alhier worden gehouden.

Prijskampen van bloemen en landbouwkundig onderwijs.

De jonge maatschappij Kruidkundig genootschap « Dodonaea », afdeeling Turnhout der moedermaatschappij van Gent, richtte dit jaar tijdens de kermisfeesten van 21 tot 25 Augustus 1892, eene tentoonstelling in van bloemen, sierplanten en landbouwkundig onderwijs.

Zij mocht genieten van de welwillende ondersteuning van Z. K. H. den Graaf van Vlaanderen, van den heer Minister van Landbouw, Nijverheid en Openbare Werken, en van het Gemeentebestuur, hetwelk eene toelaag vergunde van 300 franks.

Ook werden de lokalen der Gemeente-Meisjesschool te zijner beschikking gesteld.

Wij hebben het genoeg gehad meermaals deze tentoonstelling te bezichtigen, en moeten bekennen dat

deze eenieders verwachting ver heeft overtroffen.

Op den voet van dit begin, is dezes werking geroepen om in onze stad en omstreken de kweek der bloemen en planten op ruimer mate te ontwikkelen, en laat zij de beste uitslagen voor de toekomst in dezen nieuwen tak van nijverheid verhoplen.

Een aantal prijzen, bestaande in diploma's, eere-metalen en munt werden door eene bijzondere jury toegekend.

TITEL XIV.

NIJVERHEID.

Fabrieken en Trafieken.

Er zijn 30 onderzoeken « de Commodo et Incommodo » geopend tot het oprichten van gevaarlijke, ongezonde of hinderlijke gestichten.

Zij strekten tot machtiging te bekomen voor 10 stapelplaatsen van petrool, 4 bakovens, 5 smissen, 3 slachterijen, 2 eesten, 2 peebrandenrijen, 2 spekrookerijen en 1 buskruiddapot.

Handel op het Kanaal.

Sedert 1 September 1891 tot hetzelfde tijdstip 1892,

is er volgens officieele gegevens door de vaart van Turnhout vervoerd :

Per ton van 1000 kilogr.

Steen van Ryekevorsel, Beersse en Oud-Turnhout	42640
Pannen, plaveien en figuursteen	6019
Potaarde of klei van Turnhout naar Gheel en Moll	959
Steenkolen van Luik	18060
Steenkolen van Pruisen en Frankrijk	3053
Brandhout en mijnhout	14410
Zand van Desschel en Moll	7019
Heide (voor bezemen)	870
Mest	9073
Kasseien van Luik en Dinant	1700
Graan, tarwe, rogge, haver, gerst en mais	890
Tarwebloem	1169
Ijzer en koper (ook rails van den tram Turnhout-Arendonck)	478
Houten leggers voor zelfde werk	507
Zinkerts	192
Meubelen	21
Mergel voor cement	19728
Hooi en strooi	25
Vershillende waren bij beurten	10055
Beetwortelmoes	66
Zout	399
Sterk water, vitriool en glycerine	915

De groote hoeveelheid steen van 42640 tonnen moet ons niet het minste verwonderen, wanneer wij beschouwen dat in de maand Augustus alleen, 85 schepen zijn

doorgevaren met eene gezamenlijke lading van 5330 tonnen steen.

De buitengewone ruimings- en herstellingswerken aan het kanaal, hebben dit jaar plaats gehad van 1 tot 21 Juli; gedurende dit tijdstip was de scheepvaart gestremd.

Openbare vervoermiddelen

De werken onzer nieuwe spoorwegstandplaats zijn sedert ons laatste verslag aanbesteed, en druk vervorderd. Het nieuw goederengebouw is bijna voltooid, waarna men de hand aan het eigentlijke statiegebouw zal slaan.

In het begin van verleden winter hebben wij fel te klagen gehad van de verwarmingstoestellen op den Staatsspoorweg Antwerpen-Lier-Turnhout in voege.

Een verzoekschrift, bekleed met honderde handteekens van handelaars en ingezetenen, werd door den Gemeente-Raad ondersteund, en in Deputatie door de heeren Senators en Volksvertegenwoordigers, waarbij zich Gemeente-Raadsleden hadden vervoegd, den Heere Minister in bijzonder verhoor aangeboden.

Dank zij deze krachtdadige pogingen hebben wij, doch slechts gedeeltelijk, en voor het wintersaisoon alleen voldoening verkregen. Met rede blijft onze bevolking klagen over de gebrekkelijkheid der zoo

gezegde lichte treinen, waarmede onze lijn nog uitsluitelijk wordt bediend. Wij hopen dat ook onder dit opzicht de stad Turnhout, die toch 18887 zielen telt, eindelijk eens beter zal behandeld worden.

De buurtspoorweg Turnhout-Arendonck (grens) is op het punt verwezentlijkt te worden.

Nadat de gemeenten zich eindelijk hadden verstaan over de verhouding hunner wederzijdsche bijdragen in den zin als in ons verslag van voorgaande jaar is ontwikkeld, heeft de Nationale Maatschappij zich tot het Staatsbestuur gewend om de concessie te verkrijgen. Het blijkt uit de jongst ontvangene bescheiden dat onze bijdraag in kapitaal bedraagt fr. 127000.— betaalbaar in 90 jaren bij jaarlijksche afkortingen ieder van 4445 franks aan 3.50 o/o, interesten en aflossing inbegrepen.

Deze concessie is haar verleend bij koninklijk besluit van 24 Augustus laatst, waarbij tevens de tuschenkomst der gemeenten wordt aangenomen; het aandeel van den Staat wordt vastgesteld op 155000 frank in 90 jaarkortingen van 5580 fr. ieder; de tijd van uitvoering op een jaar wordt bepaald, en tot beheer der baan de Nationale Maatschappij wordt bemachtigd den steenweg, ja zelfs het vlak der openbare wegen

te verbreedten daar waar het op sommige punten mocht noodig zijn.

De aanbesteding voor het beheer en den onderhoud der lijn is aangekondigd om op 28 September plaats te hebben in de bureelen der Nationale Maatschappij te Brussel.

Al het noodige tot aanleg der lijn is door hare zorg langs waterweg reeds aangevoerd op Arendoncksch grondgebied, waarom dan ook de verwezentlijking van het ontwerp binnen een kort verschieft wordt te gemoet gezien.

De lijn zal, volgens nedergelegd plan, destijds aan het wettelijk onderzoek onderworpen, door de Otterstraat loopen, waarmede de Gemeente-Raad, mits eenige ingelegde opmerkingen en aanbevelingen, genoegen heeft genomen.

Uit bijzondere redenen werd van het gedacht der lijn langsom de stad afgezien. Op het laatste oogenblik ontvangen wij een plan tot wijziging aan het spoor der ontworpen lijn Turnhout-Arendonck.

De Nationale Maatschappij stelt voor de wissel-lijn ter Groote Markt, te verplaatsen naar het einde der Otterstraat, met het doel voldoening te geven aan de herhaalde klachten van ons Bestuur.

Wij hebben deswegens het vereischt onderzoek geopend.

Het ontwerp van eenen buurtspoorweg van Turnhout over Moll naar Meerhout en verder op Westerloo eenerzijds en op Sichem anderzijds, is ook vergevorderd.

Na de studie der lijn uitgaande van Turnhout over Meerhout naar Westerloo met vertakking op Sichem, is er ten stadhuize te Turnhout op 5 Augustus 1892, door den heer Voorzitter der Nationale Maatschappij eene vergadering belegd, waarop al de belanghebbende gemeenten waren genoodigd, ten einde tot eene eindoplossing wegens de richting te geraken.

De vergadering nam de volgende besluitselen :

1^e Ingezien de weigering der bestendige Deputatie van Brabant, en de ontstentenis der genoodigde gemeenten Eynthout, Vorst, Veerle en Sichem, om op de vergadering tegenwoordig te zijn, wordt de vertakking op Sichem voor heden ter zij gelaten.

2^e Het ontwerp Turnhout-Moll-Meerhout-Westerloo zal bij alle mogelijke middelen worden verwezentlijkt, mits vorming der benoodigde kapitalen, eerstens door Gheel en Eynthout bij te brengen.

3^e Mochte de vorming der ontbrekende kapitalen voor de verbinding van Meerhout tot Westerloo niet verkregen worden, dan toch zal de lijn tot Moll of Meerhout worden aangekleefd.

Intusschen belastte zich de Nationale Maatschappij aan iedere gemeente eene nieuwe berekening te doen geworden.

Aldus is de zaak ons dezer dagen ter beraming ingezonden.

Rechtbank.

De heer Dierckx Aug. onderzoeksrechter, Ridder van het Leopold's orde, overleed alhier op 30 December 1891.

In zijne plaats is bij koninklijk besluit van 27 Januari 1892, tot rechter bij de Rechtbank van eersten aanleg genoemd de heer Boone E. C. C. M. Substituut bij zelfde rechtbank.

Hij is ook aangeduid om gedurende drij jaren het ambt van onderzoeksrechter te vervullen.

Bij zelfde besluit is de heer C. Smeesters, advocaat en plaatsvervangend vrederechter van het 3^e kanton Brussel, tot zijnen opvolger als Substituut benoemd.

Vrederegerecht.

Zonder verandering.

Koophandel-Nijverheid.

De toestand onzer nijverheid van gekleurde papieren is door het vervallen van het handelsverdrag met Frankrijk nog verergerd.

Bij toepassing van het minimum-tarief zijn de invoerrechten verdubbeld, waardoor ons de mededinging in dit land onmogelijk wordt.

De uitvoer van speelkaarten heeft niet hernomen en kwijnt voortdurend onder de hevige concurrentie.

De te pand gezette kapitalen geven slechts onbeduidende winsten, en daar de nijveraars zijn werkvolk met moeite kan blijven bezigen, is de toestand voor patroon en werkmans ten zeerste gespannen.

Onze handel in tijken vindt nog slechts eene onbeduidende afneming in Nederland, alwaar de handel ook voortdurend kwijnt en de mededinging allerhevigst is geworden.

Duitschland is sinds jaren gesloten voor ons eertijds zoo gunstig gekend fabrikaat der Duitsche tijken, en het verkeer met Frankrijk is voor onze nijveraars onmogelijk geworden door de overdrevene invoerrechten.

Onze handel met het binnenland is ook geenszins te bestuiten, daar onder de voortdurende crisis de voortbrengst al te aanzienlijk is, en er geene voldoende afzetmiddelen aan dezen tak van nijverheid zijn verkregen.

Een enkel handelshuis schijnt niettemin nog al aanzienlijke verzendingen te doen naar het buitenland.

Sinds eenigen tijd hebben wij alhier door bijzondere eene weefschool voor vrouwspersonen zien inrichten.

Overigens wordt de mannelijke jongheid schier niet meer ten huize voor den stiel opgeleid, daar allen, die zich nog op het vak toeleggen, in de weeffabrieken worden saamgetrokken.

Voor onzen handel in kanten, kunnen wij zeggen dat het Hollandsche artikel zijnen geregelden gang sinds jaren blijft volgen, doch de prijzen, tegenover den inkoop, zijn gedaald op het middelmatige.

Onze van ouds gekende fijne Mechelsche kanten verliezen meer en meer in aanzien, doordien de mechanieke bewerking deze steeds met meer juistheid namaakt, en de pracht die de groote afnemer moet zijn, zich nog min met dit artikel tooit.

Zelfs is de vraag naar het fijne artikel raar geworden, tenzij voor het zoogezegd *antiek*, hetwelk nog al wordt gewild.

Het *point de Paris*, zoogenaamd Engelsche grond, blijft geregeld in den handel, bijzonder in de kleinere soorten.

De zwarte kanten zijn gansch verlaten daar de prijs en het fabrikaat wel meer dan het dubbel tegen vroegere jaren zijn gedaald.

De garenkanten kwijnen insgelijks en worden veel minder gevraagd dan verleden jaar.

Er is bij den Gemeenteraad een verzoekschrift ingekomen bekleed met tal van handteekens van werklieden en patroonen, die den Raad aanzochten tot de inrichting te willen overgaan van eenen goeDEMANNENRAAD, en ook van eenen nijverheids- en werkraad in onze stad.

De Gemeenteraad alsdan het nut van dusdanige inrichting voor de arbeidende klas inziende, gaf een gunstig advies op de vraag, en thans is een onderzoek geopend voor het onmiddellijk tot stand brengen van eenen nijverheids- en werkraad.

In ons verslag van verleden jaar was eene feil geslopen opzichtens den heer Thys Pet. die in Juli 1891 het eereteken van 2de klas verkreeg. Deze was meestergast-tabaksnijder in dienst bij den heer Flor. Biermans, terwijl hij was opgegeven als werkende in de papiernijverheid.

Bij koninklijk besluit van 18 Juli 1892 werd het nijverheids-eereteken van tweede klas toegekend aan de volgende werklieden onzer stad :

Papiernijverheid.

Boogers, Jaak, 72 jaar, kaartmaker.

Segers, L. J. B. 53 jaar, id.

Tijknijverheid.

Meeuwes, J. B. 68 jaar, wever-meestergast.
Sels, Corn., 67 jaar, blijker-meestergast.

Andere nijverheden.

Stroobant. Ch., 38 jaar, beeldhouwer.

Honderdjarige.

Het feit eener honderdjarige is zeldzaam genoeg om in de jaarboeken onzer stad te worden opgenomen.

Mejufvrouw Theresia Henrica Bartels, geboren te Turnhout den 27 November 1791, had den 27 November 1891 haar honderdste jaar beleefd.

Overwegende dat zulk geval eenig is in onze jaarboeken, en willende dit feit vereeuwigen voor onze nakomelingen, besloten wij bij die gelegenheid op den vooravond harer verjaring, 's avonds te 7 ure de groote klok te doen luiden en de beiaard te doen spelen.

's Anderendaags, dag der verjaring, wapperde het nationaal vaandel op toren en stadhuis, en luidde nogmaals de groote klok en speelde de beiaard 's morgens en 's middags. Ook werden de burgers aanzocht, ten teken van deelneming, de nationale vlag te hijsschen.

Namens de honderdjarige werd op haren feestdag ten 10 ure in de parochiale kerk van St. Pieter eene plechtige mis van dankzegging opgedragen, waarna eene bedeeling in brood aan de armen der stad door de zorg van het Weldadigheidsbureel plaats had.

Ook gebeurden er buitengewone bedeelingen in kleederen en beddengerief door de zorgen der Conferentie van den H. Vincentius-à-Paulo en der Vereeniging der Jufvrouwen van den naad.

Het was de wensch der honderdjarige dat er geene andere openbare feestelijkheden zouden plaats grijpen.

In zitting van 15 maart 1892 legde de heer Burgemeester eene prachtige lichttekening met sierlijke kroonlijst der eeuweling ter tafel, door haar der stad geschonken voor hare deelneming tot viering van haren honderdsten verjaardag, tevens in haren naam wenschende dat alle ingezetenen met den Gemeenteraad hetzelfde geluk mochten genieten. ??

Deze beeltenis berust in het archief der stad.

Op 2 Juni 1892 verwisselde Mej. Th. H. Bartels het tijdelijke met het eeuwige.

Wij voegen bij ons verslag eenige geschiedkundige bijdragen, nopens onze stad door den heer P. Vues, Stadsarchivist, opgemaakt.

Wij blijven voortdurend op uwē welwillende medewerking rekenen voor al wat Stadsbelangen kan bevorderen.

Te Turnhout in openbare zitting des Gemeenteraads van 3 october 1892.

Ter ordonnantie :
De Secretaris,
H. PEETERS.

De Burgemeester,
P. DIERCKX.

Geschiedkundige Bijdragen

UIT DE

Archieven van Turnhout.

1592

Over de geweldenarijen door de Hollandsche bezettingen op sommige plaetsen en in de Kempen begaen.

Die Raden van State der vereenighde Nederlanden.

Wij worden genouchsaem bericht. Dat zoo wanneer bij U Luyden eenighe Ruytere oft soldaete op tochte oft andere exploiete van oirloghe om den vyandt afbrueck te doen, aldaer vuytgesonden worden, dselve hun alsdan vvoirderen den goede contribuieren Ingesetene op te loopen, beschadighe, ende merckel teeringhe en teercosten aen te doen. Ende zoo daertteghens dyent vzien, dat van voors. Ingesetenen ten platten Lande, van sulcke en diergelycke lasten verschoont en consequentel het effect van heure sauvegarde

mochte genieten om alsoo te beter hunne contributie die zy es quacliteit schuldich zijn, oft noch moghe worden, te connen betalen. Soo hebben wy U hiermede wel ernstelyck' willen ontbieden en nyettemin ordonnere eeder in u regarde die ordre onder uwen onderhorighe cryghsluyden te stellen en houden, dat den voorss. contribuieren huysluyden sampt. en bysonder daervan onbeschadicht ende verschoont moge blijven, sonder dselve met teeringhe en teereosten te belasten, maer vstaen wy wel expressel, dat zy de ingesetenen oft hunne weerde daer zy logere datelyck zullen voldoen. Oft zoo wy contrarie vnemen zouden daerinne anders moeten vzien, Dat vtrouwen Wyl. desen alsoo zullen nacomen willen hiermede etc. vuyte Haghe den 14 february 1592.

1692

**Authentiek stuk van den Gouverneur-Generael der
Nederlanden, den Aertshertog Emanuel.
Over den vrijdom van inkwartiering van soldaten
te Turnhout.**

Son Altesse Electorale.

Remontre en deuc respect Max. Paulij conseiller du Roi de la grande Bretagne que sa Mathé d'Espagne et son Altesse Imperiale l'Archiducq Leopoldo lors de son Gouvernement ont esté servies d'eximer et affranchir les inhabitans du Pais et franchise de Turnhout appartenant pour lors à la Dame Princesse Douarière d'Orange (de glorieuse mémoire) des logemens de tous gens de guerre tant d'Armées de sa Maté, que des troupes auxiliaires, avec une déclaration expresse de faire jouir la d^e Dame et ses subjects de l'entier effect d'icelle, laquelle déclaration fut depuis ratifié et confirmé par autre acte de sa d^e Altesse Impériale le 21 de décembre 1655, déclarant et ordonnant en oultre son intention estre, que les Inhabitans du d^t Pais et franchise de Turnhout jouissent de la d^e exemption au regard des Gens de guerre des Armées de sa Maté que des Troupes auxiliaires et que de suite ils ne seroient quotisez es sommes accordées à sa Mathé pour la rédemption des dits logemens pour les quartiers voisins du District d'Anvers et autres, le tout suivant l'acte reposante à l'Audience gnale de sa Maté, ce que son Aze Don Jean d'Autriche, ensuite de la volonté de sa Maté a aussi confirmé par son décret du 19 Février 1659, leurs Ex^{es} le Marquis de Caracena, Don Castelrodrigo, Ducque de villa Hermosa, le Prince de Parma, Marquis de Grana et dernièrement le Marquis de Gastanaga ont pareillement fait main-

tenir la d^e exemption et confirmer par leurs actes déclaratoires aussij repoussantes à la d^e Audience dont s'exibe icij la dernière qui a esté accordé à la Dame Duchesse Douarière palatine de Simmeren à la quelle par la mort de la Dame Princesse Douarière d'Orange a appartenu le susd^t Paijs et franchise de Turnhout et à présent par la mort de la susmentionnée Duchesse à sa Mat^e de la Grande Bretagne, et comme en ceste conformité la d^e Mat^e ne doute aucunement ou vre Al^{te} sera aussi servie de confirmer, faire maintenir et continuer à la terre et ses Inhabitans du d^t Paijs et franchise de Turnhout la mesme exemption en toutes occurences le Remonstrant se retire par ordre d'icelle Vers vre. Altesse.

La suppliant que son bon plaisir soit de faire ensuite de ce despescher acte in forma, quojf faisant etc.

Plus bas se trouve :

Son Alteze Elect^{le} ayant eu rapport du contenu en ceste reg^{te} a déclaré et declare son intention estre, que les Inhabitans de la terre et Seig^{rie} de Turnhout joujssent plainement de l'exemption accordée à icelle tant de la part de sa Mat^e que de celle des Seig^{rs} Lieutenans Gouverneurs et Cap^{tes} généraux de ces Pays Prédecesseurs de sa d^e Al^{te} Elect^{le}, aussij bien au regard des Gens de guerre des Armées de sa Mat^e que des troupes auxiliaires, et qu'ensuite de ce ils ne soyent quotizez es sommes accordées à sa Mat^e pour la rédemption des d^s logemens par les quartiers voisins du District d'Anvers, exceptés les villages de la terre et Seig^{rie} n'appartenans au Roij de la grande Bretagne qui ne sont compris dans ce bénéfice, comme les autres; et partant son Al^{te} Elect^{le} ordonne à tous ceux qu'il appartiendra de se regler selon ce sans difficulté pour estre telle la volonté de sa Mat^e suivant les déclarations précédentes.

Fait à Bruxelles le 26e de Novembre 1692.

(Signé) : M. EMANUEL.

Par ordre de son Al^{te} Elect^{le}.

(Signé) : A. ALLARS.

1692

Uit het Resolutie Boek over het jaar 1692.

Aen den Seer Eerw. ende Edele heeren de heere Prelaet van Ste Michiel, den heere Graeve van Urssel ende heere Jordaens pensionaris der stad Antwerpen als commissarissen gedeputeert by de heere Staeten van Brabant in hunne vergaedinghe generael van den 8 octobris 1691, nopende de disputeren ende verschillen ontsaen tusschen de quartieren van Antwerpen te weeten de dry voorquartieren van Ryen, Santhoven en Arckel.

Tegens

de vyer achter quartieren van Turnhout, Herenthals, Hoogstraeten en Geel over den voet en betaelinghe der reële en personele lasten.

Seer Eerw. ende Edele Heeren.

Omme wegens de dry voor quartieren voor te draegen de voors. verschillen ende den origine derselver diene gepremitteert.

Dat voor date van den Jaere 1672 alle lasten over desen quartieren syn ghevonden geweest sonder eenighe contradictie op den quartiers voet waerinne ider quartier is weetende wat hy moet betaelen in het hondert, welcken voet alnoch teghenwoordich wordt gheobsrveert in het betaelen der voors. personele lasten.

Ten regarde van de reële lasten is eenighe veranderinghe geschiet 't sedert den voors. Jaere 1672 mits de Colhyeren den xx^{sen} pen, gemaect in het selve Jaer, alsmede in den Jaere 1681 op den voet van welckē Colhyeren 't sedert de voorghevallen subsidien voor het meerendeel syn ghevonden ende betaelt, naer de andere lasten syn altyt ghevonden ghelyck sy alnoch ghevonden worden op den voors. quartiers voet.

De voorquartieren gesien hebbende dat de voors. nieuwe Cohyeren in realibus soo groote veranderinge in den voet hadden gebracht dat de vyer achter quartieren wesen. de grootste in plaetse van te betaelen vyff en 't sestig in het hondert maer en waeren betaelen. ontrent de vyertich et vice versa dat sy wesende de cleynste in plaetse van te betaelen vyff en dertich nu moesten contribuieren boven de 't sestig in het hondert.

Soo hebben deselve voorquartieren continuel doende gheweest omme deselve nieuwe Cohyeren te doen redresseren.

Hebbende tot dyen eynde van tyde tot tyde overghegheven hunne schriftelycke doleantie ende redenen van dyen aen Myne Heeren die staeten. Alle welcke wercken alnoech syn berustende onder de voorgenoemde heere staeten ofte hunnen Greffier waervan alhyer worden overgeleght de copyen met een summarium en cortte deductie van dyen opdat UE. Seer Eerw. en Edele des gemakelycker den geheelen inhoud van deselve wercken soude connen verstaen ende bevoorderen het noodich redres.

In het vervolg van de voors. saecken en syn de voorquartieren noyt soo gheluekich gheweest dat sy daerover formelyck syn gehoort nochte oock hunne partye, maer syn hunne overgegevene schriften altyt wederhouden ofte verdonckert gheweest.

Tot dat ten leste op hunne leste doleantie ende remonstrantie overghegeven in de voerss. assemble generael van den 8 octobris lestleden, de heeren syn ghedient gheweest daer op te nemen de noodige reflexies. Tot daer toe dat aldaer is goetgevonden die remonstranten te hooren ende oock hunne partye omme te sien wat in soo importanten werck stont te doen tot hunne ghemeyne ruste en voorcomminghe van processen mitsgaders dat eenieder soude betaelen syne lasten naer de justitie distributief.

Synde tot dyen eynde ghedecerneert de voornoemde Commissie op UE. Seer Eerw. ende Edele.

Waarmede die van de voorquartieren verhoppen alle tusschen hun ende hunne partye met ter minnen sal connen worden afghandelt naer de voors. Justitie distributief.

Tot bevoorderinghe van welck groot ende goet werck soo hebben sy boven ende behalvens alle de voorgaende overgegeven wercken ende ghedaene remonstranten daer oppe UE. Seer Eerw. en. Edele wel instantel worden gebeden te laeten gaen hunne consideratien alnoech gheoordeelt noodich te wesen over te geven dit medegaende werck ghemaect op eenen onwederlegghelycken voet, te weten op de thyenden, die in ieder plaetse ende dorp worden wtghegeven als andere middelen daerinne vervath.

Ghetrocken en. ghemaect vuyt de eyghene wercken en. supporten van partye soo van den jaere 1672 : 1681 als van den jaere 1684.

Wesende onder ootmoedighe correctie den cortsten en besten middel omme te gheraecken tot de waerheydt, de macht, de consententie van iedere plaetse soo in qualitate als quantitate der Landeryen, sonder te doen eenighe metinghe, ofte naertesien eenige pachteedullen, waer vuyt anderssints de qualiteyt en. quantiteyt soude connen worden gheprobeert ofte vuyt ghestelt.

Dienende tot replicatie van desen middel ofte voet der thyenden, dat deselve wesende een suyver gewin, naer den ghedaenen oncost en arbeyt van labeur, mestinghe en anderssints niet en connen proportionneren, dat de saeylanden daer van de thyenden worden ghegeven niet en connen bedraeghen tot thyenmael sooveel dan de thyenden, maar wel tot vyff maal ghelyck partye selver voor dese heeft moeten bekennen, de qualiteyt en. quantiteyt der saeylanden by dien lichten en onwederlegghelycken middel alsoo ghelvonden synde.

Soo syn daerby ghevoeght de weyden, bempden en driesschen tot de quantiteyt ende rendee ghelyck by partye die selver syn gerapporteert en ghelauxceert in hunne cohyeren van Jaere 1684 daeroppe dyen volghende niet en valt te seggen, dan worden aldaer noch byghevoeght de bosschen dewelcke over de thyenden niet en connen comen in consideratie, mitsgaders de molens.

Ende finalycke de huysen de welcke d'een dorp door het ander syn ghecomen op eenen prys ende op eenen gulden van de rendee ieder door malcan-

deren behauwdel die van de Vryheden van Turnhout, Hoogstraeten ende Geel alwaer syn veel groote huysen de welke oversulex syn ghenomen op vyff en twintich guldens door malcanderen dat emmers weynich ghenog is.

Ende omme aen partye by dien middel in alles te voldoen soo synder van de voorquartieren te vreden dat hunne cohyeren op dyen voet worden ondersocht en gheredresseert en oock aen hunne partye sal worden verleent acces en. cotype van de remonstranten overgegeven voorgaende wercken tot beweys van hunne begaene grove erreurs en. contraventien soo in generaele als particuliere positiën alsmede van dit leste op den vs. voet der thyenden als andessints omme daer teghens te doen oft seggen als te raede binnen sulcken tyde als UE. Seer Eerw. ende Edele, te raede sullen vinden te behooren, en opdat alles tussehen partyen soude connen worden beslist in de beste forme, versoecken de remonstranten dat 't selve mach geschieden schriftel.

Daertoe voeghende dat op dyen ghepresenteerden voet niet alleenel. en connen worden gheredresseert die nieuwe cohyeren der twintichste pen. oft den voet van de betaelinghe der subsidien maer oock dat de dorpen de welke eenighe reden soude moghen hebben van te wesen beswaert in den quartiers voet ofte bede als die van Hemissen, Schelle, Rumpst, en eenighe weynighe andere by dien middel souden connen worden gheholpen ende gestelt op hunnen Justen last ende voet.

Ende wat op de voorgaende remonstranten der voorquartieren, myne voorghenoempde Heeren die Staeten by hunne respectieve resolutien van den 5 July 1690 ende 9 Mey 1691 hebben goet gevonden ende verclaert dat alle (landen) ende quartiers lasten die niet en comen te vallen in subsidie, souden worden ghevonden ende betaelt op den ende quartiers voet, ende dat dyen nietteghenstaende die van de achterquartieren weten te becomen ordres van Syne Excie ter contrarie, ghelyck noch is ghieschiet den 31 Meert 1691 over het leveren van de leste waeghens tot het secours van Berghen in Henegauw, daer over alreede syn ontstaen disputen en de processen ende daeghe-

lycx souden syn geschaepen menichvuldighe te gerysen, soo worden van ghelycken UE. Seer Eerw. ende Edele, wel instantel gebeden daerinne te willen voorsien ontrent Syne Excie alsmede de Raede van Brabant.

Verhopende etc^a, Impolerende etc^a.

Sommariën ende compendieuse deductie van den innegaende der wercken ende remonstrantien van tyde tot tyde over gegeven aen Myne Heere die Staeten van Brabant weghens die dry voorquartieren van Ryn, Santhoven ende Arckel teghens die vyer achterquartieren van Turnhout, Herenthals, Hoogstraeten ende Geel tot beweys dat de cohyeren der 20 pen. van de voors. achterquartieren niet en condon bestaen, met versoecke van redres derselver.

Het jerste werck dat by de voors. voorquartieren is overghegeven, is geweest de dato prima Aprilis 1680, ghemaect op den voet der thyenden, waer by comt te verschynen dat de dorpen der voors. vyer achterquartieren daerinne vermeld beneffens die van Westwesel ende Calinhout waeren te cort gheveest in iederen twintichsten penninck op de cohyeren de Anno 1672 ter somme van sestyn duysent acht hondert vyer en dertich gul. en sesthyn stuy. cens, ende want partye door hunne pensionnaris den heere Van den Broeck voor contradictie heeft geseght dat de proportie der thyenden niet wel en was ghenomen op thyenmael ende dat deselve proportie niet hoogher en conde vallen dan de Saylanden en meden moeten monterē tot vyffmael sooveel dan de thyenden door dien d'innecomen der thyenden was een suyver ghewin naer het doen van alle de oncosten van laueur, mestinghe der landen als anderssints soo is constant dat de voors. courtresse voor het minsten moet worden aenghenomen voor d'een hellicht.

Boven het voors. werck der thyenden hebben de ghecommitteerde der voorquartieren alnoch ghemaect en overghegeven een ander werck van particuliere omissien, erreuren ende defraudatie begaen by de naarbeschreven vryheden ende Dorpen te weten: Turnhout, Brecht Loenhout, Westwesel ende de Hoogstraeten, waer by te sien was dat deselve defraudatie ende omisien

quaemen te monteren over de voors. vyff plaetsen in iederen twintichsten pennick de somme van twee duysent sesse hondert negen thyen gul. welck werck beneffens eenighe andere ghestelt syn in handen van het officie fiscoel, omme daer over te doen de noodighe debvoiren alwaer deselve noch moeten berusten sonder dat daarop is ghevolght het minste effect.

Op weleke wercken syn ghevolght de respectieve medegaende remonstrantien weghens de dry quartieren successievel aen Myne Heere die Staeten overgegeven teghens de nieuwe colhyeren ghemaect anno 1684.

By de eerste gheteckent Lt. A, hebben deselve te kennen ghegeven dat deselve nieuwe Colhyeren niet en condon bestaen nochte in formâ nochte in substantie.

Niet in formâ vuyt dien by het resolutum ende decreete ghegeven ten verbaele van 24 January 1684 is gheseght ende ghestatueert dat de finale taxen soude worden gheformeert ten overstaen van de hoofd officieren ende ghecommitteerde der respectieve quartieren t' ghene tot noch toe niet en is geschiet.

Daerby is oock gheseght ten regarde van Turnhout dat den Rentm^r, Pauly gheene de minste satisfactie en hadde ghegeven aen de ghecommitteerde der voorquartieren op haeren versoecken en belasten tot het overbrenghen van syne boecken van vpachtinghe ende andere dierghelycke.

Dat deselve wercken oock in substantie niet en condon bestaen door dyen de personele macht niet behoorlyck en was opghenomen nochte geconsidereert.

Redenen eenighe dorpen die mochten worden geholpen ende vermindert in hunne taxen als Rumpst, Hemissem, Nyel etc. ter contrairie waeren beswaert.

Ende merckelyck niet van de groote dorpen synde voor een portrait ofte exempel genomen Turnhout, Alwaer syn over de duysent huysen ende wooninghen en dat er in de selve colhyren de Anno 1684, maar er waren gebrocht dry hondert ende dertich onder een frivol pretext dat de resterende huysen souden syn begrepen onder de landeryen. Dat volgens hunne eyghen rapporte de Anno 1681 hunne saeylanden maer en worden begroot tot de quantiteyt van acht hondert sesse en vyertich bunders. Dat daar vuyt noot-

sackelyck soude moeten volghen dat de reste soude altmael moeten wesende cleyne hoeven ofte steden ieder van een bunder, anderhalf bunder oft daer omtrent, synde ieder bunder Anno 1684 voors. maer getaxeert op thyen gul. thyen stuyvers ieder bunder, het ghene niet en can wesen, maer soude alsoo ieder hoeve ofte stede ten minsten moeten worden vuytgetrokken met hunne huysinghen op vyftich guldens salvo justo.

Dat de thylene van Turnhout voors by naer soo veel soude emporteren dan alle d'incomen der saeylanden, door dyen de saeylanden à raison als voor maer en connen comen tot 8883 gul. en thyenden derselver over deselve over de seven duysent gul. dat als dan de graenen maer en syn gereeckent volgens den spycker de Anno 1683 tot twee gul. ende seventhyen stuyv. de vyrtel hebben. ghecoert onder pretext van vrachten vyer stuyv. t' ghene nochtans onbehoorlyck is, alsoo hunne graenen worden ghedebiteert in hunne eyghene plaetsen, sonder die tot Antwerpen te comen merckten ofte vcoopen ghelyck by hun abusivelyck is voorghedraegen.

Dat in cas van hertellinghe niet en behoorde te worden ghevolght den spycker van eenen jaere maer van veele, als van vyertich ofte vyftich jaeren door malcanderen gebroeken, in welcken gevallen men soude bevinden dat de vyrtel soude moeten worden ghenomen op vyer guldens.

Daer naer wort in deselve remonstrantie ghesproken van hunne huysen van Beghynhove die sy Anno 1684 maer en hebben gebrocht tot sessentachtentich daer men verseeckert is datter syn hondert en ontrent thyen.

Stellende deselve huysen in rendée maer op twintich gul. ieder, dat te weynich is, te meer sy selver die anno 1672 hadden ghestelt op vyftententich gul.

Vervolgens is gesproken dat Turnhout en veele andere Dorpen van denselven quartiere souden worden vermindert in de bede, in cas de nieuwe colhyeren naer aels daaroppe souden worden ghereguleert ghelyck tensy onrechte hebben trachten te bevoorderen daer nochtans deselve moeten worden vermeerderd ende beswaert met de landeryen die sy van tyde tot tyde hebben

opgebrocken van hunne heyden en gebrocht tot labeur het welck 't sedert den Jaere 1527, tyde de Bede is ghestelt. Soo important syn, dat die wel soude connen beloopē het derde paert van hunne quantiteyt.

Dat men ter contrarien met den nieuwe colyeren de dorpen der voorquartieren ghelegghen ontrent de stadt Antwerpen soude trachten te beswaeren teghens haere waerachtighe proportie ende consistentie te meer syn eghen beneficie en syn hebbende van te connen worden vergroot met het opbreecken van eenighe heyden daer van sy syn onversien als ghelegghen teghens malcanderen sonder heyden tusschen beyde het ghene wederomme is bewesen ende vast ghestelt met verscheyde exemplen, wordende by deselve remonstrantie van ghelycken versocht de metinghe van diversche dorpen die gheheel suspect syn als naementlyk dat van Brecht, waervan d'informatie ghedraeght dat hunnen pretensen meethoeck maer en soude behelsen de saeylāden -soo wyt de ploeghe is gaende sonder te begrypen de canten, driesschen, binnen wegen en dyergelycken 't ghene soo over een dorp wesende een van de grootste van Brabant soude connen verschillen seven a acht hondert bunders.

By de selve remonstrantie wort mede ghesprocken dat de wercken der achterquartieren quaetrouwich syn gheweest soo deghene van den Jaere 1672 als 1684 en by soo verre die soo ghetrouwelyck hadden ghemaect gheweest als de ghene der voorquartieren, dat syne Matt. van iederen twintighsten pen. veele duysende meer soude hebben gheproufeteert dan wel metter daet is gheschiet.

Eyntel dat het onmoghel is van de nieuwe colyeren souden connen wercken ofte connen passeren voor enen voet tot het reguleren der personele ofte quartiers lasten ghel partye heeft trachten te doen. Doordyen deselve nieuwe colyeren behelsende vry goederen van gheamortizeerde Leenen ende stockbosschen, thyende etc. die niet en moeten contribuieren dan in de subsidien soo wanneer sulcx by Myne Heere die Staeten vuyt enen extraordinarissche grooten noodt van het Lant ofte anderssints wort verstaen volghens hunne resolutien ende decreten van 5 July 1690 en 9 May 1691.

Ende de sluytinghe van dese remonstrantie heeft ghetendeert tot versoeck van redres ende openinghe.

By de tweede remonstrantie der voorss. voorquartieren ghequoteert Littera B; is ghepersisteert tot openinghe als voorss. te meer sonder deselve eghene formele contradictie en conde gheschieden. Als niet soo notoir seynde dat men niet per fectel van eenich subiecten can aenweysen de erreuren en abusen ten sy men alvorens van hetselve subiect heeft visie en communicatie. Omme daer lanx presieselyck te connen voldoen aen het ghene by Myne Heeren die Staeten met hun placcaert van 14 April 1683 was ghestatueert waerby een ieder was ghepermitteert de abusen der nieuwe colyeren aen te wysen.

Dat het versoeck van de openinghe ende communicatie der wercken van de achterquartieren des te meer was ghefondeert wt dyen by het voorss. verbael van den 24 January 1684 expressel was geconvenieert datter eghene sluytinghe en soude geschieden veel min eenighe finacle taux en worden gheformeert dan ten overstaen der ghecommitteerden der respectieven quartieren.

Hebbende tot dyen eynde aldaer geavanceert soodaenighe peremptoire redens dat hunne partye selver moesten toestemmen in hun vsoeck allen sonder te hebben bekomen het volcomen en noodich effect van hun soo rechtmaetich versoeck. Het ghene die van d'achterquartieren heeft verstaunt van te betrachten dat de personele en quartiers lasten souden worden ghevonden op den voet van de nieuwe colyeren. Daertoe sy hebben weeten te becomeen eenighe ordres van Syne Ex. tot leveringhe van de remontpeerden ende compagnie waeghens.

Waervoor die van de voorquartieren syn ghenootsaeckt gheweest wedrom te nemen hun recours tot myne heere die Staeten by eene derde remonstrantie ghequoteert Lit. C.

Waerby dezelve jerst ende vooral hebben versocht redres der voorss. nieuwe colyeren volgens hunne voorighe ghedaene remonstrantie.

Ende voorders bewesen met bondige ende onwederleggel redens, niet alleene dat de pretense nieuwe colyeren niet en condē dienen tot het vinden

ofte betalen der personele lasten maer oock niet en conden blyven tot het betaelen van de Subsidiën ofte reële lasten.

Op welke remonstrantie in ghevolgt de resolutie ofte decreet van 'mijne heeren die Staeten ghenomen in hunne assemblé generael van den 5 July 1690.

Medebrengende in verbis dat alle de voorvallen ghemeyne 's lanslasten die niet en comen te vallen, in subsidie moeten ghevonden worden op den ouden voet, sonder daer inne te quotiseren de goederen en thyenden dewelcke daermede niet en syn belast geworden ten waere die consent n van de heeren Prelaeten en Edele anderssints medebrochten.

Waermede die van de voorquartieren hadden vhoipt dat de achterquartieren hun presice daernaer souden hebben geruguleert volghens hunne schuldige plichte. Maer het is soo weyt van daer dat sy wederomme op den 31 Meert daernaer hebben weten te becomen een andre ordre van Syne Ex. tot het leveren van de waeghens tot het ontselh van Bergen in Henegauw. Welcke ordre was gheaccompagneert met eene repartitie op de welcke de leveringhe by de quartieren souden gheschieden, egeensints ghemaect volghens d'intentie van Mijne Heeren die Staeten ende hunne voors. resolutie van den 3 Juli 1690, op den ouden personelen voet. Maer tot contrarie op eenen nieuwen onbekenden voet ende soo men verstaet soo wt den personelen voet als denghene der nieuwe cohyeren. Alles niet alleen tot ontdienst van Syne Mat. omdat de behoerl. leveringhe op den voet niet en conden geschieden. Maer oock dat bij soodanighe middelen de quartieren ende Dorpen syn comende in veel craqueelen en processen.

Anderssints oock teghens d'authoriteyt van Myne Heeren die Staeten aen wien het eyghen is te prescriberen den voet in cas van eenighen opcomenden last.

Tot voorcomminghe van alle deselve craqueelen en processen ende leveringhe van soodanighe voordere confusien. Syn die van de voorquartieren ghenootsaect gheweest over te gheven hunne vyerde remonstrantie ghequoteerd Lit. D.

Waerinne vervat synde de vorighe ende andere poincten met versoeck van redres en vermenghinghe van alle processen ende ontcosten is daerop ghevolgt de tweede resolutie en decreete van Myne Heere die Staeten van 9 May 1691.

Dieteren dat de resolutie van de dry staeten was ghedraeghende dat sy niet en verstaen eenighe lasten van schip- ende waeghenvrachten, Logeringhe van soldaten, pionniers, remontpeerden ende dyen ghelycke aan te nemen nocht die te laeten repartiseren ten sy daertoe alvorens concurrere hun wettlich consent.

Vervolghens moeten dier ghelycke lasten ghevonden worden op den anderen voet wesende den ouden quartiers ofte personele voet.

Ende want de achterquartieren daermede alnoch niet en syn verghenoecht gheweest maer ter contrarie syn blyven continueren in hunne tergiversatio sonder aensien van vs. soo solemnele decreten.

Soo syn die van de achterquartieren wederom gedwonghen geweest hun recours te nemen tot Myne Seer Eerw. ende Edele heeren die Staeten in hunne ieste generale vergaedinghe van 8 october iestleden met eene vyfde remonstrantie ghequoteert Lit. E. Daerby gevoegt hebbende een summarium van de contenne van deselve alhier ghequoteert Lit. F.

Waeroppe ten langhen lesten is ghevolgt de soolanghe ghewenste omissie op UEd. Seer Eerw. ende Edele, omme de voors. dispueten ende oneenigheden tusschen de quartieren te beslissen. Verhopende de remonstranten wesende de voors. quartieren van Ryen, Santhoven ende Arckel dat hier vuyt sal volghen een goet ende finaal besluyt tot henno ghemeyne ruste, ende dat ieder sal betalen 't ghene by inderdaet schuldich is volgens de justitie distributief, wesende het ooghwit daertoe sy remonstranten syn toenderen, onderstont Implorerende.

Volgens de cohyeren van den jaere 1684 ghemaect op de proportie der thyenden als anderssints quartier van Turnhout de Vryheydt.

Den 20n peuninck der thyenden de Anno 1684 sonder deghene souden

springen onder Rethy en andere dorpen bedraecht	307.16
Dat vyffmael voor de saeylanden	1539.10
Weyden, bempden etc. 927 B. ghetauxceert à 10-10 het bunder	486.13
Volgens den Cohyere van Jaere 1672 synder gebrocht 1022	
huysen of te wooninghen, sonder de huysen van den Beggynhove	
die ghenomen op 25 gl. door malcanderen bedraecht eenen 20 pen.	1277.10
De huysen van den Beggynhove tot hondert by provisie à	
raison als voor	125.00
227 B. Setbaere heyvelden ghebrocht à eenen stuyv. het	
Bunder is eenen 20 pen. Mem.	
Vyer wintmolens ghebrocht	135.5
Molen van Corsendonck	41.16
Het clooster van Corsendonck ghestelt op	12.
Is.	3913.12
Cohier de Anno 1684	2119.113/4
Dus te kort	1794. 1/4

Arendonck.

Thiyenden 1684	41.13
Dat vyffmael	208.15
Weyden, Bempden etc. 318 B. à 9-5	155.11
Molen	16.16
286 huysen	286.
Is	708.15
Cohyer 1684	337.141/2
Dus te kort	351.3/4

Welde.

Thiyenden	53.
Dat vyffmael	265.
Weyden, bempden 288 B à 9 gl	129 12
Molen	37 10
106 huysen	106.
	<hr/>
	591 2
Cohyer 1684	307 191/2
Dus te kort	284 24/2
Volgen de afzonderlijke gemeenten	

1792

Jean Duret colloqué à la maison de correction lez Vilvorde pour deux ans par sentence du 18 Juin 1792.

Vu par nous Conseiller de sa Majesté assesseurs pour l'olice du Drossard de Brabant, les plaintes formées à charge du Prisonnier disant de se nommer Jean Duret, natif de Meulecy en France, dans le district de Chalons sur Saune, et d'être âgé de 28 ans, les examens et reponces personnelles du 20 Mars 1792. Les informations prises aux villages de Boom et Reedt, son examen ultérieur du 19 du mois d'Avril suivant, ou les faits et charges lui aiant été repetés, avec individuation des noms, qualif's et demeures des témoins, aiant déposés d'office en cette cause, il déclara n'en connoitre aucun, et ainsi ne pouvoir les reprocher, vu en outre tous autres devoirs de preuves faits d'office tant à sa décharge qu'à sa charge, le tout bien et murement considéré faisant droit à sa semonce, intervention et sous la présidence de Messire Jean Baptiste Joseph Chrétien comte Vanderstegen, de Bousval et de Bordeaux, Seigneur de Labaillerie Laloux, Lamotte, Crayenhoven, Ransbeeck, Doren, Rommerswal, Loddyck etc. etc. Drossard de la Province et Duché de Brabant :

Avons le dit prisonnier : (pour être convaincu tant par les aveux qu'autrement, d'avoir vagabondé dans ces pais, portant une cocarde nationale de France à son chapeau, et associé à un Deserteur Autrichien qui s'émancipoit à prôner le service national de France et à tenir des propos propres à engager à ce service, avec lequel le prisonnier a chanté dans quelques cabarets à Reedt et Boom, ou se trouvoient beaucoup des manans assemblés, des

chansons soidisant Patriotiques, qui reveilloient des idées séditieuses et pouvoient encourager les mal intentionnés, et d'avoir par cette conduite troublé la tranquillité publique, aiant été ainsi trouvé et arrêté au village de Boom le 18 du mois de Mars dernier) condamné, comme nous le condamnons par les présentes, à être colloqué à la maison de correction lez Vilvorde pour deux ans consécutifs.

Le banissons après l'expiration de ce terme à perpétuité de toutes les terres de la domination de sa Majesté aux paishas, avec ordre de les vuidier en déans le tiers jour de son élargissement et défense d'y revenir à peine plus griève, le condamnons aussi aux frais et mises de Justice à notre due taxation et modération, ainsi fait et sententié à Bruxelles le 18 Juin 1792. (Signé) Phil. Ostelly, Jos. Clemens, D. Stevens, Ponthieure de Berlaere, Van Trier de Meulenbergh, plus bas par ord. (signé) L. F. Van Boom greffier. Ita est L. F. Van Boom. greff'.

Inhoudstafel.

		Bladz.
Titel	I. Staat der bevolking	5
»	II. Gemeentebestuur.	44
«	III. Gemeente-inkomsten	47
»	IV. Liefdadige gestichten	24
»	V. Eeredienst	31
»	VI. Openbaar Onderwijs	33
»	VII. Schoone kunsten, wetenschappen en letteren	41
»	VIII. Gezondheidsdienst	45
»	IX. Justicie, openbare veiligheid, gevangenis	48
»	X. Militie	53
»	XI. Openbare belastingen. — 1892.	56
»	XII. Openbare werken.	60
»	XIII. Landbouw	69
»	XIV. Nijverheid	76
	Geschiedkundige bijdragen uit de archieven van Turnhout	89

